

Sreda, 1. mart 2006.
Svedok Slobodan Jarčević
Svedok Elis Maon (Alice Mahon)
Otvorena sednica
Optuženi pristupio Sudu
Početak u 9.04 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, molim vas da nastavite sa svojim dodatnim ispitivanjem.

DODATNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, nekoliko pitanja ...

prevodioci: Mikrofon, molimo vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, samo nekoliko pitanja. Ja ću nastojati da vas ne zadržim dugo. Ovde je gospođa Uerc-Reclaf (Uertz-Retzlaff) rekla kako sam ja smenjivao i postavljao, upotrebila je primer Milana Babića. Da li se vi sećate kako je smenjen Milan Babić i ko ga je smenio?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče, u to vrijeme nisam bio u Republici Srpskoj Krajini, ali su mi poznati događaji. On je smenjen zbog toga što nije hteo da prihvati Vensov plan (Vance Plan) koji je ponudio Savet bezbjednosti (UN Security Council) i drugi posrednici u problemima koji su nastali u Jugoslaviji, u prvom redu predstavnici Evropske unije (European Union), OEBS-a (OSCE, Organization for Security and Cooperation in Europe) i tako dalje. Onda je intervenisao Parlament, kao najviše zakonodavno telo Republike Srpske Krajine, što je uobičajeno i u svakoj drugoj državi. I potpis na prihvatanje Vensovog plana ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ne morate da idete u taj detalje. Je li Skupština Krajine smjenila Babića?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Upravo to govorim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Dobro ...

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: A ako hoćete, ja bih rekao da je on imao munjevit uspon u karijeri i da ste vi imali uticaj na to, on nikad ne bi postao premijer, a pogotovo ne bi postao ni ministar za inostrane poslove posle moje smene.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, u vreme kada je postao ministar za inostrane poslove, vi ste juče opisali tu situaciju, postao je, kako ste objasnili, kada je dobio većinu u Parlamentu Krajine?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Jeste.

preodioci: Molimo vas da pravite pauzu između pitanja i odgovora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da li je neko njega postavljao iz Beograda tamo ili ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću i gospodine Jarčeviću, prevodioci vas mole da napravite sekund pauze između pitanja i odgovora.

SVEDOK JARČEVIĆ: Opet se izvinjavam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Jarčeviću, da li je neko iz Beograda imao uticaja da on dobije odgovarajuću strukturu parlamenta da može da postane ponovo ministar spoljnih poslova i funkcioner tamo?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče, izlišno je o ovome debatovati. Na višestranačkim izborima imao je većinu u Skupštini i pripadali su mu položaji u izvršnim organima države. Ništa drukčije nego u bilo kojoj drugoj zemlji na svetu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vi u sve vreme svog funkcionisanja kao ministar spoljnih poslova, član Vlade, imate ijedan primer da je Beograd nešto intervenisao u nekom kadrovskom pitanju u Krajini?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Nemam takvih informacija, ali bih mogao Pretresno vijeće obavjestiti o vrlo zanimljivoj kadrovskoj kombinatorici u

Vladi Republike Srpske Krajine ili u državi, posle tih višepartijskih izbora koje je kontrolisao Savet bezbjednosti. Meni je lično predsjednik Martić koji je pobjedio na izborima za nešto malo procenata gospodina Babića kazao: "Znaš, Slobodane, našoj državi treba privreda, a najverovatnije u tome će pomoći ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Hvala, gospodine Jarčeviću. Odgovorili ste već na pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodine Jarčeviću, gospođa Uerc-Reclaf vam je ovde predočila pismo koje ste uputili Republici Srpskoj. Ja doduše nisam mogao tačno da vidim datum na ovom isečku, jer se on ne vidi, ali je to u vreme kad ste vi intervenisali, odnosno kad ste govorili o opasnostima i pozivali ih na jedinstvo. Da li se sećate tog pisma?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da, sjećam se ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ga imate pred sobom?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ja ga nemam pred sobom pošto sam ja spakovao svoje papire. Mislio sam da mi neće trebati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Molim vas, pošto ga vi nemate pred sobom, a ja želim da vam postavim samo jedno pitanje u vezi sa tim. Gospođa Uerc-Reclaf je citirala, ima samo jedan veliki pasus na početku koji zauzima više od polovine strane, pred kraj tog pasusa ima vaša rečenica: "Srpski vitezovi moraju biti na srpskim granicama" i ona vas je pitala, koje granice? Na početku ovog pasusa gde vi kažete, "poštovani gospodine Buha", odmah posle reči "poštovani gospodine Buha" piše: "Hrvatska vojska je napala sve tačke naše granice. Njoj je jedini cilj da pobije i protera Srbe iz Republike Srpske Krajine, kao što je učinila sa Srbima u Herceg-Bosni i Republici Hrvatskoj". Dakle, "Hrvatska vojska je napala sve tačke naše granice", a na kraju pasusa govorite "Srpski vitezovi" smatrajući to da srpski vojnici "moraju biti na srpskim granicama". Dakle, o kakvim je tu granicama u ovom pasusu, to je sve u jednom pasusu, na početku i na kraju, o kakvim je tu granicama reč?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ovde je reč o granicama Republike Srpske Krajine ili zonama pod zaštitom Ujedinjenih nacija (United Nations Protected Areas), kako su našu državu zvali u međunarodnim organizacijama i kako su je zvale sve članice Ujedinjenih nacija (United Nations).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Neću da se bavim ovim onda. Samo momenat jedan. Ovde vam je predočen jedan dokument, odnosno vaše pismo upućeno Stanišiću u vezi sa dolaskom delegacije Saveza kozačke vojske Rusije i inostranstva. Da li imate to pred sobom?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Nemam, ali možda i nije potrebno ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Znam šta piše tamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Molim vas, ovde piše u drugom pasusu, "četiri avionske karte Moskva (Moscow) – Beograd – Moskva". Šta to ukazuje ...

SUDIJA ROBINSON: To je dokazni predmet 968. Da, nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta ovo objašnjava kad kažete, "četiri avionske karte Moskva – Beograd – Moskva"?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: To znači ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da lica treba da doputuju odakle, gde i gde da idu dalje?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ta lica što se tiče avionskog prevoza, treba da dođu iz Moskve do Beograda i da se vrate u Moskvu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, znači delegacija od četiri čoveka?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da je delegacija bila veća, ali deo karti trebalo je da plati Vlada Republike Srpske Krajine, a deo Vlada Republike Srpske u Bosni i Hercegovini. Svi detalji oko te posete, naravno, ne nalaze se u ovom pismu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da i vi ovde govorite da bi se vodili razgovori uz šta? Šta kaže? "Uz potpisivanje ...

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da. Nama su predstavnici kozačke organizacije predlagali mnogo toga što se ne sadrži u ovom dopisu. Na primer, saradnja privredna, vojna, stručna i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I da li ovde kažu, “uz potpisivanje ugovora o saradnji Republike Srpske Krajine i Republike Srpske sa ovom organizacijom”?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da, upravo sam to rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da li, recite molim vas, ovo, ta poseta delegacije i vaše mere da se obezbedi njihov dolazak izlaze iz nekih okvira normalne saradnje, jer se ovde radi o vašem pismu Stanišiću, dakle funkcioneru Ministarstva unutrašnjih poslova, šefu Državne bezbednosti?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče, ja sam juče objasnio. To je vrijeme rata. To je vrijeme razbijanja Jugoslavije. To je vrijeme kretanja i prijatelja i neprijatelja preko naših aerodroma i preko naših granica. I sasvim je normalno da ovakvoj delegaciji moramo da obezbjedimo prolaz na aerodromu. Moramo da im pokažemo protokol koji zahteva jedna takva organizacija koju smo mi mnogo cenili, jer su Kozaci bili stub nekad ruske armije i imali odlučujući uticaj na stvaranje ruske države, a svakako da su organi bezbjednosti Srbije prvenstveno, pored granica, morali da brinu i o aerodromima. I sasvim je normalno da sam ja uputio pismo Ministarstvu za unutrašnje poslove Srbije, da ih u prvom redu obavjestim, jer oni takvu informaciju nisu mogli dobiti od organa Srbije ili Jugoslavije, jer smo stvarno autonomno mi i predstavnici Republike Srpske razgovarali sa ovom organizacijom koja nam je obećavala da ćemo imati razumevanje i kod izvršnih organa Ruske Federacije (Russian Federation), što se naravno nije desilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospođa Uerc-Reclaf vam je predočila neki moj telefonski razgovor sa Perišićem. Samo kratko ću po ovome da predem. Oni su precrtali ovo što bi takođe davalo objašnjenje, ali to za mene nije potrebno, nije neophodno. Da li se ovde pominje Akaši (Jasushi Akashi)?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče, spominje se Akaši, jer on je bio ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko je bio Akaši?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Akaši je bio jedan od istaknutih predstavnika Ujedinjenih nacija i čak se u to vreme govorilo da će biti kandidat za generalnog sekretara. Međutim, ako mogu da kažem, vjerovatno mu to nije pošlo za rukom zato što je otvoreno rekao o pokolju hrvatske vojske

nad Srbima u Zapadnoj Slavoniji, jer on je prvi izgovorio da se krv na asfaltu prala vodenim šmrkovima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Molim vas da pređemo preko ovoga. On jeste bio svakako jedan od najuglednijih predstavnika Ujedinjenih nacija, ali u nekadašnjoj Jugoslaviji u to vreme čovek broj jedan, Specijalni predstavnik Generalnog sekretara. To mu je bila zvanična funkcija.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Dobro.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, on predstavlja Ujedinjene nacije. Na drugoj strani pominje se ministar inostranih poslova Grčke (Greece), Papuljas (Karlolos Papoulias). Da li ste to videli?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se pominje činjenica da on koordinira sad u EZ (European Community) zato što je Grčka u ono vreme bila predsedavajući Evropske zajednice. Dakle Papuljas, grčki ministar, evropska zajednica ...

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Akaši.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da li se tu radi o nastojanjima, ustvari, da li se radi o nekim aktivnostima koje ja imam sa predstavnikom Ujedinjenih nacija i ministrom spoljnih poslova Grčke koja koordinira Evropskom unijom (European Union) u tom trenutku?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče, ja mogu da iznesem svoje mišljenje ovdje. Vi ste uvek tesno saradivali sa svim predstavnicima Ujedinjenih nacija i najznačajnijih zemalja Evrope (Europe), uključujući i evropske organizacije OEBS i Evropsku uniju. I ovde tvrđenjem ovim ja mogu samo da potvrdim da je potpuno pogrešno da se vaše ime ili ime vlade Jugoslavije ili Srbije veže za neke vojne akcije protiv Republike Hrvatske i protiv Muslimasko-Hrvatske Federacije, kako stoji u optužnicama ovog Tužilaštva. Sve ono što ste vi ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Jarčeviću, samo odgovorite na pitanje, molim vas. Samo jednostavan odgovor.

SVEDOK JARČEVIĆ: Pardon.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E sada, stavimo na stranu ta nastojanja naša da delujemo preko predstavnika Ujedinjenih nacija, Evropske unije i tako dalje. U vezi sa tom operacijom "Bljesak" koju, koju, koja se kometariše u ovom drugom presretnutom razgovoru. Da li vam je poznato gospodine Jarčeviću da sam ja ovde prezentirao dokument koji mi je dala druga strana, dakle strana gospođe Uerc-Reclaf po službenoj dužnosti, stenogram sa onog VONS-a, Vijeća odbrane i nacionalne sigurnosti gde se vidi, znači počev od Tuđmana do svih drugih, da je hrvatsko vrhovništvo čak bez znanja sopstvene vlade inscenirao napad na autoput da bi sprovelo operaciju "Bljesak"? Da li vi znate to?

SUDIJA ROBINSON: U čemu se sastoji pitanje? Pitanje je da li je znao o tome?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pitanje je da li postalo poznato evo ovde u ovoj prostoriji da je ta operacija bila inscenirana od strane hrvatskog vrhovništva da bi se isterali Srbi iz Zapadne Slavonije?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospođo Uerc-Reclaf.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Svedok ne može da nam kaže šta smo mi čuli ranije u toku ovog postupka. To je sugestivno pitanje. Kako on može da nam odgovori na to.

SUDIJA ROBINSON: Slažem se. Gospodine Miloševiću, postavite drugo pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, da li je kasnije otkriveno da je ta operacija "Bljesak" bila proizvedena insceniranim napadom koji nisu počinili Srbi, koji su inscenirale hrvatske službe kao povod za navodnu redarstveno-vojnu operaciju?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: To zna i malo djete u svim zemljama bivše Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vama je ovde ukazivano da se u razgovoru govori, kako ja govorim o Martičevoj samovolji i napadima na

Zagreb, Sisak, Karlovac. Da li se ovde vidi da mi to znamo ili da uzimamo zdravo za gotovo vesti koje su tada kružile? O kakvih 15 dece se raskomadane govori ovde i tako dalje? Da li se to stvarno dogodilo?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da se nije to dogodilo. Hrvati su različito obavještavali o žrtvama. Verovatno je bilo žrtava, ali one nisu prelazile, čini mi se šest osoba, što ranjenih, a što poginulih. A na ovoj našoj strani bilo je stotine mrtvih.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se iz ovoga može videti da smo mi tada verovali hrvatskim vestima ili da nismo verovali?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Pa vidi se da ste verovali, jer ste bili iznenađeni da su pale granate u Zagreb ili oko Zagreba. Ja i ne znam tačno gde su te rakete stigle, ali ste bili iznenađeni. To pokazuje da niste učestvovali u ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, ne. Ja pitam jesmo li mi onda verovali ovim izveštajima koja su objavila sredstva informisanja Hrvatske?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče, vi ste reagovali na te izvještaje, a da li ste im vjerovali, ja ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vama je ovde dat jedan dokument koji se odnosi na, koji je, koji se odnosi na mobilizaciju: "Prihvat i upućivanje vojnih obveznika u Vojsku Republike Srpske Krajine". Da li imate taj dokument pred vama?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Nemam dokument, ali ja sam juče potvrdio da sam ga ja pisao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, ne. Pisao ga je Života Panić, načelnik Generalštaba. Govori se o prijehu.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: To je odgovor na moje pismo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E pa dobro. Molim vas, u prvom pasusu ovog dokumenta piše ...

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, to je dokazni predmet 352, tabulator 152.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospođo Uerc-Reclaf.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sad ga imate pred sobom, nadam se.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Nije to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste ga našli?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Dobro. Ovde ga imamo na engleskom jeziku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa onda vam je odmah u prilogu na srpskom jeziku.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Dobro, gospodine predsjedniče, čitajte ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E pa dobro. Molim vas, ovde kaže u prvom pasusu da je: "Zbog agresije oružanih snaga Hrvatske na teritoriju Republike Srpske Krajine, Vlada Republike Srpske Krajine proglasila ratno stanje i objavila opštu mobilizaciju".

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, šta je bio povod ovoga što oni rade?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da vam kažem, Hrvati su napali tri tačke Republike Srpske Krajine na takozvanom Jugu, kako se zove po dokumentima i ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Je li to bila zona pod zaštitom Ujedinjenih nacija tada?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Potpuno pod zaštitom Ujedinjenih nacija i bila je ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Napadnuta ...

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Oko 300 ubijenih Srba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nisu, nisu ih odbranile Ujedinjene nacije?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ujedinjene nacije su se sklonile, a nekolicu vojnika kenijskog i još jednog bataljona izgubili su živote. O tome se prigušeno razgovaralo. Nije se Hrvatska uopšte optužila niti se tražilo kažnjavanje hrvatskih državnika ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada, nisu ih, dakle, Ujedinjene nacije odbranile, a onda se kaže: “Na osnovu toga oni su naredili opštu mobilizaciju”, dalje piše, “na osnovu čega su svi vojni obaveznici Republike Srpske Krajine”. Dakle, o kome se ovde radi? Da li se radi o građanima Krajine koji su vojni obaveznici Republike Srpske Krajine ili o bilo čijim drugim građanima?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Samo o građanima Republike Srpske Krajine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle koji jedini i mogu biti obaveznici Republike Srpske Krajine.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: I, gospodine predsjedniče, mogu li da dodam nešto? Predstavnici Ujedinjenih nacija ...

SUDIJA ROBINSON: Nemojte ništa da dodajete. Dajte da idemo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, oni su dužni da se jave, vojni obaveznici i njima se obezbeđuje prihvat?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, pogledajte tačku 4. Ko upućuje ove vojne obaveznike? Ovde se njima daje prihvat da mogu negde da se skupe na teritoriji Srbije i Crne Gore. E sada, u tački 4 šta piše? Ko upućuje vojne obaveznike? “Upućivanje”, šta piše “vojnih obveznika ...

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Upućuje ih kancelarija Republike Srpske Krajine u ulici Moše Pijade broj 8, telefon 324 ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro. Ne morate to da čitate. Znači ...

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: To je moja kancelarija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, upućivanje vojnih obveznika izvršiće Biro Vlade Republike Srpske Krajine.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Jarčeviću.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Naša država je funkcionisala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Stavila vam je gospođa Uerc-Reclaf na uvid i jedno pismo u to vreme ministara unutrašnjih poslova Milana Martića. To je iz 1993. godine, iz aprila. Upućeno predsednicima i ministru gde govori o teškom materijalnom stanju. Da li imate taj?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Evo tu je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Molim vas samo pročitajte ove kritične reči koje želim da, u prvom pasusu on govori o nepovoljnoj finansijskoj situaciji. Dakle, o čemu se tu radi? O nepovoljnoj materijalno-finansijskoj situaciji. Da li se radi o bilo čemu drugom?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle nepovoljna materijalno-finansijska situacija. I on, i na kraju pasusa šta kaže? "Da nam u okvirima vaših mogućnosti pružite pomoć". Je li tako?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li to piše?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Piše.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, imamo nepovoljnu finansijsko-materijalnu situaciju, molimo vas prema vašim mogućnostima pružite nam pomoć?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ima li šta normalnije? Kome drugom može da se obrati neko iz Republike Srpske Krajine za materijalno-finansijsku pomoć, kome drugo osim Srbiji i nekoj još prijateljskoj zemlji, a valjda pre svega Srbiji?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada, pogledajte, molim vas. U poslednjem pasusu šta piše? "Iako svesni teškog ekonomskog stanja u kom se nalazi Republika Srbija, očekujemo da ćete naći načina i obezbediti određena novčana sredstva ...

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: "I poslati ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ...ih kao pomoć“, opet kaže “kao pomoć uputiti ih ovom ministarstvu“. Dakle, da li je bilo sporno da ono šta može Srbija da pomogne materijalno narod i Krajinu u celini, da je to i činila?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče, da je Srbija činila nešto drugo, bila bi saveznik Hrvatske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa da nije pomagala bili bismo poslednje hulje. Da nismo pomogli narodu u teškoćama. E sada, još samo da komentarišemo ovo što ste vi objavili. Dala vam je gospođa Uerc-Reclaf iz vesti. “Objavio je“, kaže, “ministar inostranih poslova Jarčević, Hrvatska vlada je posredstvom UNPROFOR-a (United Nations Protection Force) predložila normalizaciju odnosa sa Republikom Srpskom Krajinom ... “

prevodioci: Malo sporije, molim vas. Molim vas može li govornik da čita malo sporije? Hvala.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, molim vas čitajte malo sporije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu, gospodine Robinson (Robinson). Da li je vama poznato koliko se nastojalo i sa strane međunarodnih predstavnika i sa strane Krajine, u to vreme je Mikelić bio predsednik vlade, uz veliku podršku iz Beograda, da se normalizuju odnosi između Knina i Zagreba? Da li je uopšte vama ta rečenica “normalizovati odnose između Knina i Zagreba“ bila nešto što je tih godina bilo izuzetno prisutno?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče, najviše želja i predloga došlo je od Vlade Krajine, Srbije i Jugoslavije da se uspostavi mir sa Hrvatskom. A što se tiče normalizacije saobraćaja i drugog, kazao sam juče i prekjuče, uvek smo nudili od 1992. godine do 1995. godine Hrvatima saobraćajnicu preko Masleničkog mosta. Nikad nisu htjeli da prihvate, zato što su svoj narod obavještavali da mi to sprečavamo i tako pripremali vojni obračun sa nama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Hvala vam. Neću vam više davati ove dokumente, mada ih je bilo nešto više. Rekli ste, sobzirom na to da vam je gospođa Uerc-Reclaf citirala nešto što vam je tadašnji norveški ministar spoljnih poslova Knut Volebek (Knut Vollebaek) govorio, da smatrate da mu se ne može verovati. Na osnovu čega ste to rekli?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče, rekao sam na osnovu njegovih svjedočenja koja su potpuno nepouzdana. Nisu istinita. A jačše jesam rekao, ja ću to objasniti, da mi je i ukrao torbu na aerodromu u Oslu (Oslo). Ako Pretresno veće to zanima, ja ću to prepričati ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, mene zanima da čujem, molim vas.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Dobro.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Verovatno zanima, ako jedan ministar ukrade torbu, to baš nije stvar koja mu ide u prilog.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče, on u to vrijeme nije bio ministar za inostrane poslove ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: On će to postati kasnije. Bilo je jednostavno da se naljuti na Hrvate koji nisu hteli da potpišu taj sporazum. On je išao preko piste sa mnom i ljutio se što sam ja dva sata pre zvaničnog objavljivanja da Hrvati neće da potpišu to, obavestio, javljajući svetskim agencijama. I on je tada zajaukao i rekao: "Ti si mi uništio karijeru", zbog te vesti od dva sata ili tri sata ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakva je to vest bila, molim vas?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Pa mi smo pre Hrvata dobili Tuđmanovo pismo da se hrvatska delegacija mora vratiti u Zagreb i da ne smije da potpiše već dogovoreni nacrt sporazuma. Mi smo ga dobili ranije. To je bilo iznenađenje ujutru za šefa hrvatske bezbjednosti koji je vodio hrvatsku delegaciju na tim pregovorima. I naravno, ja sam javio svom kabinetu u Beogradu koji je celu noć radio. Oni su obavjestili agencije da sutra sledi Tuđmanovo pismo i zabrana hrvatskoj delegaciji da na tajnim pregovorima, koji su u toku, potpišu sporazuma predložen od strane međunarodne zajednice. I umjesto da se naljuti na Hrvatsku, Volebek se naljutio na mene. Ja sam nosio svoj kofer ili torbu uza se, a sve stvari naše delegacije bile su stavljene na jedno vozilo, a Hrvatske na drugo. I rekao mi je gospodin Volebek: "Znate, u jednom bunkeru aviona biće hrvatske stvari, u drugom bunkeru aviona biće srpske stvari. I molim vas, gospodine Jarčeviću, treba da mi verujete da za ove vaše stvari odgovara Državna bezbjednost Norveške. Stavite svoj kofer tamo". Nije bilo kulturno da mu ja odbijem taj predlog i

svoje sam stvari stavio u gomilu, odnosno na vozilo koje je prevozilo stvari delegacije Republike Srpske Krajine. Pošto su Hrvati išli od Budimpešte (Budapest) drugim avionom, mi smo ostali u istom avionu, sleteli u Beograd i moje torbe tamo nije bilo. Pošto sam ja u torbi imao fotografije svoje kuće u kojoj sam rođen i kuće svoga strica koju su tih dana Hrvati spalili i porušili u Bosni, ja sam mu poslao pismo u Zagreb i kazao: "Gospodine Volebek, molim vas vratite mi torbu i hoću da u njoj budu sve stvari. Posebno su skupe fotografije koje ja više ne mogu da ponovim, jer tih objekata koje sam u svom selu slikao, više nema. I ukoliko to ne učinite, ja ću tražiti veliku odštetu za te fotografije". Posle tri dana obavestio me je službenik u mom kabinetu da je kad sam bio odsutan Volebek došao, predao kofer bez i jedne jedine reči i nestao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ništa više.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Jarčeviću, ovo je bilo vrlo ...

SUDIJA ROBINSON: Izvinjavam se. Gospodine Jarčeviću, vi ste iz toga što se dogodilo zaključili da vam je gospodin Volebek ukrao torbu. Meni to tako ne izgleda. Meni jednostavno izgleda da je došlo do zabune koja se, uzgred budi rečeno, često događa. Vi ste malo nepravedni prema gospodinu Volebeku kad kažete da je on lopov.

SVEDOK JARČEVIĆ: Ja sam vas obavjestio da je on garantovao da se mom koferu neće ništa desiti. On je dao garanciju i to obavezuje čak i u sklapanju ugovora, dogovora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Nije sporno da je on doneo nazad.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: A da, otkud kod njega?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa nije se kod njega zaturila. Dobro. Hvala, gospodine Jarčeviću ...

SUDIJA ROBINSON: Završili ste?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da. Ja sam se zahvalio svedoku.

SVEDOK JARČEVIĆ: Molim.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Jarčeviću, time je vaše svedočenje završeno. Hvala vam što ste došli svedočiti na Međunarodni sud. Sada možete da idete.

SVEDOK JARČEVIĆ: Hvala i vama.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospođo Uerc-Reclaf.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Želela bih konkretno da obavestim sudiju Bonomija (Bonomy) koji je postavljao pitanja o masovnim grobnicama u Marinom selu i Pakračkoj poljani, mi smo ovde čuli svedočenje o tome. Ivan Grujić je svedočio o tome na stranici 17.376 i 17.377 i govorio je o ekshumaciji u Pakračkoj poljani, gde je u jednoj masovnoj grobnici pronađeno 19 srpskih žrtava. A i drugi svedoci govorili su o tome, kao na primer, svedok C-037 na stranici 10.854 do 10.857. Takođe raspitala sam se u Tužilaštvu i gospodin Bob Rid (Bob Reid) koji je dugo zaposlen u ovom Sudu, potvrdio mi je da je jedan istražilac Tužilaštva radio na obe te lokacije. Ali to je nešto rađeno 1994. godine i 1995. godine i zato nije uspeo da pronađe rezultate i nije uspeo da ustanovida li su ekshumacije obavljene uz učešće Tužilaštva. Budući da je to bilo pre dosta vremena, trebaće nam nešto više vremena ukoliko želite da znate nešto više o tome.

SUDIJA BONOMI: Veoma sam vam zahvalan na ovim informacijama. Hvala vam, gospođo Uerc-Reclaf.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, pošto ja nemam pred sobom te brojeve stranica i tako dalje, da li gospođa Uerc-Reclaf govori o svedočenju njihovih svedoka o broju srpskih žrtava?

SUDIJA ROBINSON: Gospođo Uerc-Reclaf?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Da, časni Sude. To je bio svedok Ivan Grujić iz hrvatske kancelarije ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: U redu, u redu ...

TUŽILAC UERC-RECLAF: Koji je govorio o tim ekshumacijama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, ja sam pitao, jer je Jarčević ovde u pismu govorio o 2.500 ubijenih Srba, a ovde smo čuli da je 19. Pa to je, izvesna razlika postoji u tim brojevima, očigledno.

SUDIJA ROBINSON: Vaš sledeći svedok, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Sledeći svedok je gospođa Elis Maon (Alice Mahon).

SUDIJA ROBINSON: Molim svedokinju da pročita svečanu izjavu.

SVEDOK MAON: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite sedite. Možete da počnete, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja imam nameru da počnem, ali čekam da pomognu gospođi Maon da stavi slušalice i to. Pretpostavljam da bez toga neće moći da prati.

SUDIJA ROBINSON: Evo, mislim da je sada spremna. Možete da počnete.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospođu Maon, molim vas da se kratko predstavite.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da, zovem se Elis Maon i bila sam poslanik za Halifaks (Halifax) u Zapadnom Jorkširu (West Yorkshire) 18 godina do prošlih izbora koji su bili u maju 2005. godine. Učestvovala sam u organizovanju i nalazila sam se na čelu Komiteta za mir na Balkanu (Committee for Peace

in the Balkans). Dosta sam putovala po bivšoj Jugoslaviji i bila sam izabrana u parlamentarnu skupštinu NATO 1992. godine. Na tom položaju ostala sam do 2005. godine. Bila sam takođe član Komiteta za civilne poslove (Civilian Affairs Committee) koji je sada preimenovan u Komitet za civilne dimenzije sigurnosti (Committee on the Civic Dimension of Security). Takođe sam se nalazila na čelu potkomiteta za građansko upravljanje državama četiri godine i dosta sam putovala bivšom Jugoslavijom dok sam bila na čelu tog potkomiteta na čijem sam čelu bila do oktobra 2005. godine. U bivšoj Jugoslaviji posetila sam više mesta. Neka po dva, tri puta, Sarajevo, Knin, Vukovar, Beograd, Makedoniju, Sloveniju, delove Hrvatske, Krajinu, Republiku Srpsku, Kosovo, Banja Luku, naravno i Srbiju, Novi Sad, Beograd, Kragujevac. Takođe sam bila tamo za vreme građanskog rata sa međunarodnim ženskim pokretom, a i nezavisno sam išla u Sarajevo, Banja Luku. Bila sam tamo u vreme kada je sadašnji ministar odbrane doktor Džon Rid (John Reid) takođe bio tamo. Međutim, ja sam tamo bila sa jednom nezavisnom grupom žena različitih nacionalnosti. U svim tim mojim putovanjima nikad se nisam sastala sa glavnim vođama raznih grupa u bivšoj Jugoslaviji pa ni sa gospodinom Miloševićem. Njega sam tek prvi put srela ove nedelje. Drugi, uključujući i ministra odbrane sastali su se, na primer, sa doktorom Karadžićem i generalom Mladićem.

SUDIJA ROBINSON: Gospođu Maon kojoj ste stranci pripadali dok ste bili u parlamentu?

SVEDOK MAON: Bila sam pripadnica Laburističke stranke (Labour Party).

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam.

SVEDOK MAON: Dakle, moj stav protivio se stavu moje vlastite vlade u vezi sa bivšom Jugoslavijom, zato sam se ja sasvim protivila nečemu što sam smatrala ilegalnim bombardovanjem NATO-a. To sam sasvim jasno rekla. To sam javno izjavljivala i u parlamentarnoj skupštini NATO-a i u mom Parlamentu (House of Commons). Nisam smatrala da imamo pravo, pravno gledano, da bombardujemo suverenu državu i nisam smatrala da je na Kosovu neposredno predstojala katastrofa.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospođo Maon, maločas ste pomenuli da ste bili jedan od osnivača Komiteta za mir na Balkanu. Kad je osnovan taj Komitet za mir na Balkanu i da li možete nešto više da kažete o aktivnostima vezanim za to?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da. Komitet za mir na Balkanu, imam ovde jednu od njihovih publikacija, možda će Sud to zanimati, osnovan je 1993. godine. On se protivio vojnoj intervenciji NATO i drugih faktora u jugoslovenskoj situaciji. Zalagao se za ukidanje sankcija protiv cele Jugoslavije. Dakle, bio je to jedan miroljubivi pokret. Takođe želeli smo da se poveća finansijska pomoć i da se upotrebi za rekonstrukciju civilne infrastrukture u celoj Jugoslaviji. Takođe smo se zalagali za hitnu humanitarnu pomoć na nediskriminatornoj osnovi za sve izbeglica koje su rezultat tog građanskog rata. I pripadnici drugih stranaka pridružili su se tom Komitetu za mir na Balkanu, a takođe podržavali su nas i najveći sindikati Ujedinjenog Kraljevstva (United Kingdom). Glavni cilj tog komiteta bio je takav da smo verovali da bi vojna intervencija mogla samo da pojača napetosti, a ne da donese mir. Komitet je u potpunosti finansiran donacijama svojih pristalica i ljudi su jednostavno davali trajne naloge preko kojih smo dobijali sredstva. Takođe dolazili bi na naše sastanke. Organizovali smo mnogo sastanaka po celoj Velikoj Britaniji (Great Britain). Odlazili smo na sve konferencije većih sindikata i uvek smo delovali po principima po kojim je komitet i osnovan.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospođo Maon. Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospođo Maon, iz informacija koje ste dali sada na samom početku vidi se da ste vi bili član parlamenta i u ovo kritično vreme 1998. godine i 1999. godine i naravno, ranije u ovim godinama, ali sad ću se zadržati prvo na tom vremenu. Dakle, postaviću vam jedno pitanje. Kao razlog za bombardovanje Savezne Republike Jugoslavije bezbroj puta je navedeno sprečavanje humanitarne katastrofe na Kosovu. Moje pitanje glasi, da li ste vi kao član britanskog parlamenta i kao, vidimo, predsednik relevantnih komiteta, dobili bar jednu informaciju od strane nadležnih službi ili agencija Velike Britanije, kompetentnih organa, da je na Kosovu humanitarna katastrofa?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne. Upravo suprotno. Otišla sam u Kumanovo u Makedoniji tri nedelje pre nego što je počelo bombardovanje u Jugoslaviji i to sa jednim potkomitetom parlamentarne skupštine NATO-

a. Odseli smo u Skoplju u hotelu "Aleksandar" u Makedoniji i otišli smo u jednu bazu NATO snaga za izvlačenje, blizu granice i tamo su nam dali neke informacije generali Valentin i Dejvid Montgomeri (David Montgomery). Oni su tamo bili da izvuku posmatraču Verifikacionu misiju (OSCE Kosovo Verification Mission) u slučaju da njih treba izvući sa terena ako izbiju neprijateljstva. Ali u to vreme je bilo relativno mirno. Takođe otišli smo na granicu sa trupama Ujedinjenih nacija gde smo posmatrali jedan incident. Mi smo bili jedna mešovita grupa iz različitih skupština zemalja NATO-a. Jedan danski oficir objašnjavao nam je, a to smo mogli i da vidimo kroz durbin, da su neki ljudi napustili svoje kuće pre 24 sata i onda smo videli kako se vraćaju. Neki su bili u vozilima, neki su išli nekim putem kroz šumu. Rečeno nam je da je došlo do razmene vatre između jugoslovenskih snaga bezbednosti i pripadnika OVK-a (Ushtria Clirimtare e Kosoves) ili UČK-a, već kako ih zovete. Jedan od mojih kolega pitao je da li se to Albanci vraćaju svojim kućama. Danski vojnik je rekao: "Ne. Ova grupa su bili Srbi. Sasvim je uobičajeno ako dođe do razmene vatre da ljudi nastoje da se uklone". To je bilo njegovo objašnjenje. Na kraju te posete mi nismo zaključili da će doći do masovnog egzodusa iako neki ljudi, kao i oni koje smo mi videli, jesu napuštali svoje kuće. Ali naš predsednik Vlade, Toni Bler (Tony Blair), stalno nam je govorio ...

SUDIJA ROBINSON: Dozvolite mi da vas pitam.

SVEDOK MAON: Da. Izvinite.

SUDIJA ROBINSON: Vi ste rekli da vi niste smatrali ...

SVEDOK MAON: Ne.

SUDIJA ROBINSON: Da će doći do masovnog egzodusa ljudi. Zašto niste smatrali?

SVEDOK MAON: Gospodine Robinson, razgovarajući sa vojnicima na terenu, a to sam uvek radila dok god sam bila član NATO-a, mi smo uvek nastojali da razgovaramo sa vojnicima, zato jer obični vojnici najčešće nemaju nikakve političke strasti, tako da ponekad oni znaju istinu o svojim oficirima i to nije uvek lako reći. Ali takođe i kod kuće ...

SUDIJA ROBINSON: Znači vi ste to zaključili iz ...

SVEDOK MAON: Iz razgovora sa vojnicima i pripadnicima Ujedinjenih nacija na granici.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

SUDIJA BONOMI: Gospođo Maon, nisam shvatio koji je tačno bio datum te posete?

SVEDOK MAON: Tri nedelje pre početka bombardovanja 1999. godine.

SUDIJA BONOMI: Hvala vam.

SVEDOK MAON: Mislim, gotovo tačno tri nedelje. Parlamentarna skupština NATO-a ima na internetu izveštaj tako da bi moglo da se vidi kada je bila ta poseta.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospođo Maon, vi dakle niste dobili nikakvu informaciju o mogućoj humanitarnoj katastrofi, ali kako objašnjavate, vaš premijer, Bler, javno je govorio da je na Kosovu humanitarna katastrofa?

SUDIJA ROBINSON: Ne. Ona to ne može da objasni. Sledeće pitanje, molim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospođo Maon, možda može da objasni, gospodine Robinson. Možda može. Da li ste vi ...

SUDIJA ROBINSON: Ne. Ne dozvoljavam to pitanje. To nije za ovu svedokinju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Da li ste vi imali prilike da razgovarate sa vašim premijerom, gospodinom Blerom, u vezi sa ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Napadom na Jugoslaviju?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da. Sa više drugih poslanika sastala sam se u više navrata sa gospodinom Blerom i sa gospodinom Robinom Kukom (Robin Cook), ministrom inostranih poslova. Ja i Komitet za mir na Balkanu i neki drugi poslanici smatrali smo da NATO traži novu ulogu, u parlamentarnoj skupštini NATO-a o tome kakva treba da bude nova uloga NATO-a po završetku hladnog rata. Nas je brinulo da ukoliko NATO preduzme jednu tako jednostranu akciju, da bi to bilo otvaranje Pandorine kutije (Pandora's box). Da bi to oni mogli onda učiniti i na drugim mestima. A mislim da događaji u Iraku (Iraq) i Avganistanu (Afghanistan) potvrđuju da smo bili u pravu. Dosta sam bila u kontaktu sa predsednikom vlade u tom periodu. Postavila sam mu niz pitanja. Sretala sam se i sa ministrom spoljnih poslova, sigurna sam da ljudi znaju jer to postoji u parlamentarnim zapisnicima da je 18. januara 1999. godine Robin Kuk rekao u Donjem domu Parlamenta, da je najveći deo kršenja sporazuma o prekidu vatre i sporazuma o smanjenju broja snaga bezbednosti činila OVK-a, a ne snage bezbednosti. I on je to rekao u Donjem domu 18. januara 1999. godine. I nama svima je bilo drago da to čujemo, jer smo mislili da će se izbeći da NATO uđe na teren i zato jer smo videli da se Jugosloveni drže svog dela ugovora.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, pre sledećeg pitanja moramo naravno da govorimo o relevantnosti iskaza ove svedokinje. Ja sigurno neću da osporavam iskrenost njenih pogleda ukoliko vam je njen iskaz vredan. Međutim, mi se ovde ne bavimo istraživanjem razloga za bombardovanje. Ovde istražujemo činjenice koje su ležale u osnovi ovog bombardovanja. I postoji neka granica vrednosti koju mišljenja ove vrste mogu da imaju bez obzira na to koliko su iskrena. Kao što sam rekao, ne želim da zaustavim svedokinju ukoliko Pretresno veće smatra da je to vredno.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Kej (Kay), imate li vi nešto da kažete o relevantnosti?

ADVOKAT KEJ: Kao što Pretresno veće zna, ovaj optuženi se brani tezom o samoodbrani. Uloga i aktivnosti OVK-a i događaji koje je prouzrokovala OVK-a bile su poznate pre NATO bombardovanja, a koji se mogu povezati sa događajima pre i posle NATO bombardovanja i to je period na koji se odnose optužbe u optužnici. Postoji samo jedan incident, Račak (Recak), 15. januara 1999. godine, pre NATO bombardovanja. Pod tim okolnostima

iskaz ove svedokinje može da bude veoma vredan Međunarodnom sudu, ukoliko ona može da objasni šta je znala i videla u to vreme. Treba imati na umu da je teza Odbrane to da je OVK-a funkcionisala na takav način da prouzrokuje sukob sa srpskim snagama, da isprovocira srpske snage da reaguju. Oni su provocirali dela nasilja, ako hoćete, čak i inscenirali dela nasilja i prouzrokovali masovne egzoduse ljudi iz tog kraja, kako bi isprovocirale NATO snage da napadnu bivšu Saveznu Republiku Jugoslaviju.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Po našem mišljenju ovo svedočenje u ovoj fazi jeste relevantno. Gospodine Miloševiću, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Robinson. Gospođo Maon, sobzirom na vaše funkcije koje ste pominjali, koje ja nemam potrebe da ponavljam, da li je vama poznato kada je planirano bombardovanje Jugoslavije od strane NATO-a?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ja samo znam ono šta Sud verovatno već zna. Zamenik Madlen Olbrajt (Madeleine Albright), Džejms Rubin (James Rubin) je rekao u avgustu 1998. godine da već postoje planovi za taj slučaj. I ja sam sigurna da ih je on već objavio i da su ti planovi napravljeni za svaku eventualnost. Mislim da je Sud sa tim upoznat, sa tim da su ti planovi objavljeni. I naravno znamo iz našeg iskustva sa NATO da pripreme za bombardovanje moraju da postoje i to u ovako velikom obimu. To nije nešto što može da se reši i izvede preko noći. Sada sam već prilično sigurna na osnovu svog rada u NATO i u parlamentarnoj skupštini NATO, gde smo imali svoju godišnju skupštinu u oktobru, i ja sam radila u jednom ili dva potkomiteta tokom tog perioda, da se u NATO među parlamentararcima uveliko razgovaralo o pripremama za bombardovanje koje su se odvijale u to vreme. Možda smo bili malo uljuljkani u jedno lažno osećanje bezbednosti onim sporazumom od oktobra 1998. godine da je to neka šansa da se izbegne bombardovanje. Ali želim da ponovo naglasim da je politički gledano NATO sebi tražio novu ulogu, širenjem NATO, na primer, u baltičke zemlje i neke druge zemlje bivšeg Sovjetskog Saveza (Soviet Union), a koje je NATO okupirao godinama, u to vreme je bilo iscrpljeno, kao pre okupacije. I mislim da je bitno da Sud razume da je NATO pod kontrolom Amerikanaca. Ja se uopšte ne izvinjavam što imam oštre političke poglede u tom pogledu. Ja sam političar, ja sam to svojim očima videla i znam da Amerika (United

States of America) ima apsolutnu moć nad NATO-om. Mogu li samo još nešto da dodam što se tiče parlamenta?

SUDIJA ROBINSON: Ne. Mi ćemo da radimo na osnovu pitanja i odgovora gospođo.

SVEDOK MAON: U redu. Slažem se.

SUDIJA ROBINSON: Nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospođo Maon, da li je vama poznato da je objašnjenje na zapadu za napad na Jugoslaviju bilo da se spreči nekakav genocid tamo? Da li je to vama poznato?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne. Ta reč se tada nije koristila. Nama je govoreno da bezbednosne snage Jugoslavije ugnjetavaju Albance, ali mi smo svi znali, čak i ljudi koji su podržavali bombardovanje su znali da OVK-a predstavlja jednu organizovanu silu koja vodi gerilski rat unutar jedne suverene države i pošto smo i sami imali iskustva sa Severnom Irskom (Northern Ireland) u Velikoj Britaniji, znamo da države imaju pravo da se bore protiv terorizma i terorista i gerilskih aktivnosti i takođe imamo pravo da branimo granice naše države. Mislim da je to pravo svake suverene države. Zato mislim da to zavisi na kojoj se strani nalazite. Svaka strana ima svoje argumente. Ali sigurno nam u to vreme nisu govorili da se dešava masovno etničko čišćenje ili tako nešto. A moje iskustvo iz Kumanova me je naučilo da kada bilo kakva oružana borba počne, civili pokušavaju da se sklone.

SUDIJA BONOMI: Gospođo Maon, možete li da nam kažete ko vam je kasnije rekao da će se desiti masovno etničko čišćenje?

SVEDOK MAON: Nepsredno pred bombardovanje ministar inostranih poslova i premijer su po mom mišljenju davali dosta preterane izjave. I mislim da činjenice same za sebe govore. Masovno iseljavanje Albanaca sa Kosova započelo je posle početka bombardovanja. I mislim da je to prirodno. Ljudi žele da se sklone kada padaju bombe. I imala sam kartu ...

SUDIJA BONOMI: To nije moje, molim vas imajte u vidu pitanje koje sam vam postavio ...

SVEDOK MAON: Izvinite.

SUDIJA BONOMI: Vrlo je važno da se koncentrišite na pitanje. Ja mislim da ste vi, u stvari, na njega odgovorili. Rekli ste da su oni davali preterane izjave, ali niste rekli ništa konkretno. Možda ćemo čuti nešto konkretnije kasnije. Hvala vam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospođo Maon, rekli ste da su premijer i ministar davali preterane izjave. Pre toga sam vas pitao o humanitarnoj katastrofi za koju ste rekli da nije postojala. Recite, iz vašeg iskustva, upravo iz tog vremena, da li je vama vaš premijer govorio istinu ili ne?

SUDIJA ROBINSON: To nije na ovom svedoku da odgovori.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Gospođo Maon, da li je tačno da ste vi sa još nekolicinom članova Parlamenta pokušali da organizujete glasanje u Parlamentu u vezi sa angažovanjem vaše zemlje u agresiji protiv Jugoslavije?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da li mi je dozvoljeno da odgovorim na ovo pitanje?

SUDIJA ROBINSON: Zbog čega je relevantno ovo pitanje, gospodine Miloševiću? Malo se udaljavamo od teme, zar ne? Zašto je to relevantno?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson i te kako je relevantno sobzirom da je reagovanje postojalo protiv napada na Jugoslaviju. Sobzirom da su i kasniji stavovi koji su zauzeti potvrdili da je to reagovanje bilo opravdanom, mislim da je potrebno znati šta je bio pokušaj da se takvi zločini spreče. Evo ja, na primer, gospodine Robinson, imam ovde u časopisu objavljenom u Velikoj Britaniji, "Komitet za inostrane poslove, Donji dom, Vazdušni rat NATO-a protiv Jugoslavije bio je nezakonit" a onda oni citiraju ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, gospodine Miloševiću, po mom mišljenju, mišljenje javnosti u Ujedinjenom Kraljevstvu što se tiče bombardovanja i opravdanja za to bombardovanje, nije relevantno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, ja uopšte ne govorim o mišljenju javnosti ...

SUDIJA ROBINSON: Molim vas postavite drugo pitanje ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne govorim o mišljenju javnosti. Ja sam vam citirao mišljenje Komiteta za spoljne poslove engleskog Parlamenta, odnosno njihov zaključak. Nije to mišljenje javnosti, nego mišljenje, odnosno stav i zaključak zvaničnog organa Velike Britanije ...

SUDIJA ROBINSON: Da, da ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mislim da treba omogućiti da gospođa Maon, odgovori da vidimo kakve su pokušaje oni činili, da se sazna ta istina, odnosno da se onemogući jedno nelegalno učešće u ratu protiv Jugoslavije. Ne znam zašto vam to smeta.

SUDIJA ROBINSON: Ja kažem da to nije relevantno i to je moja sudska odluka. Postavite drugo pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je, gospođu Maon Parlament čiji ste bili član zauzeo bilo kakav stav u vezi sa Kosovom pre početka bombardovanja?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne. Britanskom Parlamentu nije bilo dozvoljeno da glasa da li ćemo ići u rat ili ne. Prvi put kada je to dozvoljeno britanskom parlamentu, dozvoljeno je da se glasa o Iraku i kao što znate, 141 član Parlamenta je glasao protiv. Međutim, naš premijer nas je odveo u taj rat po zakonu koji se zove "Privilegija Kraljevstva" i jedino što smo mogli da iznesemo na glasanje je prestanak rada tog veća Parlamenta i nekoliko nas je to organizovalo.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, pređite na pitanja koja su relevantna i nemojte da koristite ovu svedokinju za nesudske svrhe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospođu Maon, koji ste vi stav imali u poziciji u kojoj ste bili, prema kampanji NATO pakta protiv Jugoslavije?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ja sam mislila da je to protivzakonito i još uvek mislim da je bilo protivzakonito. Mislim da je to otvorilo vrata za invaziju u Iraku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vi možete da kažete pouzdano šta je bio razlog, šta je bio stvarni razlog za bombardovanje?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da li smem da odgovorim na ovo pitanje? Na mom ekranu piše “nema prenosa” i da se Sud povukao, to piše.

TUŽILAC NAJS: “Možete li da kažete šta je pravi razlog za bombardovanje”? Mogu li ja da sugerišem Sudu da to nije pitanje na koje svedokinja može da odgovori?

SVEDOK MAON: U redu je. Vratila se slika. Ja sam ugasila. U redu je.

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak.

(Pretno veče se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Mislim da je ona već rekla koji je pravi razlog, ali ćemo dozvoliti da ukratko komentariše.

SVEDOK MAON: Izvinjavam se. Pitanje je bilo koji je bio razlog ...

SUDIJA ROBINSON: Da

SVEDOK MAON: ...za bombardovanje? Ja mislim da je bio čisto politički razlog. To je bilo širenje američkog uticaja u tom regionu. Ja sam političar i govorim o političkim pitanjima. Mislim da je to bilo vezano za razbijanje Jugoslavije. Oni su već bili intervenisali u Krajini, već su bili intervenisali putem treniranja i obuke koju su davali SAS (Special Air Service) kao i CIA (CIA, Central Intelligence Agency) kada su trenirali OVK gerilce. Čitali smo i u štampi i u parlamentarnoj skupštini NATO-a o tome. Mislim da je bilo samo pitanje vremena kada će početi bombardovanje. Znamo kada je Klinton (bill Clinton) bio u problemima u unutrašnje političkom planu, Medlin Olbrajt je već pravila planove u leto pred bombardovanje i gledajući unazad, čini mi se da su oni u svakom slučaju nameravali to da urade, isto kao što smo videli da su vodili pripreme za rat u Iraku. Mislim da Amerika sada ima bazu na Kosovu i tamo će i ostati. I njihove baze su sada načičkane po celom svetu gde god ima neki drugačiji privredni sistem od njihovog ...

SUDIJA ROBINSON: Nemojte da se izvinjavate zbog toga što ste političar. Politika je profesija vredna pažnje.

SVEDOK MAON: Obuka koja je pružena OVK-a je bila predmet velikog interesovanja štampe. O tome se dosta pisalo. Džon Simpson (John Simpson), jedan poznati novinar u Velikoj Britaniji koji je govorio i pisao o kampovima za obuku OVK koje je vodila CIA. I oni su im pružili puno opreme pre nego što je rat počeo i OVK je imala izvanredno oružje.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A gospođo Maon, šta vi znate ...

prevodioci: Mikrofon, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta vi znate o OVK? Šta ste znali u to vreme o OVK? Osim ovoga što ste pomenuli da je Robin Kuk rekao da oni proizvode kršenje primirja i tako dalje, šta vi znate o OVK?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ja znam da je 12 meseci ranije OVK bila na listi najtraženijih terorista Amerike i odjednom se desila apsolutna promena mišljenja u Americi, gotovo preko noći. Za Ameriku su oni odjednom postali saveznici. Gospodin Kuk je verovatno bio pristalica OVK, jer kasnije kada je govorio o tome 18. januara 1999. godine pričao nam je prvo kako su oni ti koji najviše krše sve dogovore o prekidu vatre, a kasnije su oni predstavljeni po njegovom, kao naši saveznici. I naši avioni i naše snage su korišćene da bombarduju Jugoslaviju, suverenu državu koja nas ničim nije ugrozila i nije predstavljala nikakvu pretnju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste maločas pomenuli da ste neposredno pred bombardovanje bili na makedonskoj granici da bi se upoznali sa situacijom na Kosovu i Metohiji. Kasnije ste posle rata takođe bili na Kosovu i Metohiji koliko ja znam 1999. godine. Da li ste imali prilike da sretnete neke od pripadnika UČK-a, neke od njihovih vođa ili neke od običnih vojnika?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da. Išla sam sa delegacijom parlamentarne skupštine NATO u septembru 1999. godine. Boravili smo u jednom logoru u šatorima sa pogledom na Prištinu (Prishtine) i stari kinematografski studio i u tom području smo videli dosta oštećenja. Sa kolegama smo se igrali

jedne igre da vidimo ko je šta oštetio. Sve je to doduše bila masivna šteta koja je očigledno prouzrokovana NATO bombardovanjem. Sreli smo se sa gospodinom Hašimom Tačijem (Hashim Thaqi) koji je poznati vođa OVK. On je bio sa gospodinom Bernarom Kušnerom (Bernard Kouchner) koji je postao administrator Kosova čim je prestalo bombardovanje. Takođe smo se sreli sa drugim rukovodiocima iz pokrajine, uključujući jednog iz manjinskog stanovništva, jednog Srbina i takođe jednog gospodina iz romske zajednice. Ja sam u to vreme bila u delegaciji gde je predsedavajući bio jedan italijanski senator Migoni (Migoni) i on je opisao Tačija kao nekoga koga ne biste voleli da sretnete ako nemate telohranitelja uz sebe. Gospodin Tači je potpuno poricao da ima bilo kakvog maltretiranja manjina, ali mi smo saslušali i predstavnika romske zajednice i predstavnika srpske zajednice koji su nam govorili o ubijanjima, o paljenju kuća i svom drugom maltretiranju manjina. Ali gospodin Tači je to samo hladno odbacio. Nije hteo uopšte da razgovara o tome. A znajući nešto o njemu od ranije, ja nisam bila iznenađena.

SUDIJA ROBINSON: Da li ste imali neki utisak o gospodinu Tačiju koji je bio isti kao kod tog italijanskog senatora da ne biste želite da ga sretnete bez telohranitelja?

SVEDOK MAON: Apsolutno. On je bio veoma hladan. Vrlo neprijateljski raspoložen. Verovatno zbog toga što smo mi bili političari, tako da je verovatno mislio da nismo potpuno na njegovoj strani i naravno, slušali smo priče i od drugih ljudi o odmazdama nad civilnim stanovništvom, naravno, nad manjinama. Gospodin Kušner je bio veći diplomata i naglasio je da su okupatorske snage tu da spreče takve stvari. Međutim, samo nekoliko meseci kasnije nastavilo se i ubijanje i kidnapovanja i paljenja kuće. Sve je to bila redovna pojava, kao i paljenje crkava, što je bilo veoma uznemiravajuće.

SUDIJA ROBINSON: Da li ste posetili taj region u nekoj drugoj prilici?

SVEDOK MAON: Da. Vraćala sam se još puno puta ...

SUDIJA ROBINSON: Ne. Ne. Mislim tokom sukoba.

SVEDOK MAON: Jesam. Išla sam u Jugoslaviju sa jednim reporterom iz "Dejli Mirora" (Daily Mirror), sa fotografom. *Daily Mirror* je jedna popularna novina.

SUDIJA ROBINSON: Kada?

SVEDOK MAON: To je bilo tokom bombardovanja. Išla sam tamo iz Mađarske (Hungary). Moja sopstvena partija me je oštro kritikovala zbog toga što sam išla tamo, ali sam želela da vidim šta se događa.

SUDIJA ROBINSON: Gde ste išli?

SVEDOK MAON: Prvo u Novi Sad u Vojvodini. Jugoslovenske snage bezbednosti su insistirale da nam pošalju vozilo. Ja sam platila jedan deo troškova, a Dejli Miror drugi deo troškova, ali oni su insistirali da pošalju vozilo zbog toga što je bilo opasno ukoliko nam ne bi dali obezbeđenje. Hoću da kažem da smo mi želeli da imamo sopstveno vozilo i svađali smo se, ali gledajući unazad, bolje je bilo ovako. Išli smo, znači, u Novi Sad gde smo imali priliku da izađemo i sami prošetamo među stanovništvom. Pogledali smo poslednji most koji je ostao ceo koji nije bio bombardovan. To je bio jedan železnički most gde su se dešavale ogromne demonstracije. Razgovarali smo sa raznim ljudima na ulici. Reporter *Daily Mirror-a* je razgovarao sa kim je hteo i napravio koliko god je želeo fotografija. Ja sam sa dosta ljudi razgovarala. To su bili nacionalno veoma izmešani ljudi, pošto je Vojvodina takva. Mislim da ima 25 različitih nacionalnosti u Vojvodini. Naši čuvari i vozač su počeli malo da se brinu pošto je ostalo samo nekoliko sati do večeri i hteli su da se vrate u Beograd pre noći zbog toga što je bombardovanje uglavnom bilo noću. Zbog toga smo konačno otišli u hotel "Interkontinental" (Intercontinental) u Beogradu. Tokom te večeri videla sam kako dolaze avioni i bombarduju rafineriju nafte u Pančevu. To je bilo zaista zastrašujuće. Ja sad imam 68 godina i mogu i sada da se setim Drugog svetskog rata i zvuka sirena i mogu da kažem da je ovo na mene imalo isti takav efekat. Sledećeg dana smo se ponovo našli sa vozačima. Naš kamerman je skoro bio uhapšen. On je bio negde odlutao sam za sebe i možete zamisliti kako je bilo kad su njega čuli da govori engleski i nisu baš bili presrećni zbog toga. Zvali su policiju i policija je srećom prihvatila neko njegovo objašnjenje. On se zvao Bil Rountri (Bill Rowntree). Sledećeg dana smo otišli u Pančevo da vidimo da li možemo da razgovaramo sa nekim radnicima tamo. Neki od njih su pristali da razgovaraju sa nama. Drugi su bili dosta neprijateljski raspoloženi iako smo mi pokušali da objasnimo ko smo i da ne odobravamo bombardovanje. A reporter, gospođa Džonson (Johnson), jeste odobravala bombardovanje, ali ona nije ništa pričala. Mi

smo sami razgovarali sa njima i oni su rekli da taj kompleks konstantno bombarduju. Ono šta me je zabrinulo, to su te kućice u malom selu, malom gradu blizu Pančeva zbog toga što se miris hemikalija osećao veoma jako i bilo je puno otrovnog otpada koji je počeo da se preliva posle bombardovanja, što mora da je bilo jako loše za civilno stanovništvo. Onda su nas poslali u jedno mesto koje se zove Kragujevac gde je ogromna fabrika automobila "Zastava" koja ima jedan mali deo koji proizvodi oružje. Oni su dosta poznati u krugovima koji se bave oružjem pošto proizvode izuzetno dobre lovačke puške. Sama fabrika je pogođena 22 puta, bila je tako uništena.

SUDIJA ROBINSON: Da li ste videli kako neko beži od svoje kuće?

SVEDOK MAON: Ne. Videli smo neke izbeglice u Kragujevcu, ali oni su bili iz jednog drugog sukoba, sukoba u Krajini. Posetili smo ih.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Hvala. Nastavite molim vas, gospodine Miloševiću.

SVEDOK MAON: Izvinite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Čekao sam, gospodine Robinson, da čujem, da se završi prevod. Prevod je tekao prilično dugo ...

SUDIJA ROBINSON: Da, da, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, gospođo Maon, prilikom te vaše posete našoj zemlji za vreme bombardovanja vi ste sada opisali nekoliko događaja. Da li je to sve šta ste videli prilikom te posete? Dakle, Novi Sad, srušene mostove, rafineriju Pančevo, Kragujevac, "Zastavu", fabriku automobila. Da li je to sve što ste obišli tokom te posete?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne. Išli smo u jedan mali grad koji se zove Čuprija. On je takođe bombardovan jer nekoliko kilometara van grada bila je vojna spavaona. Međutim, bombe su promašile i pogodile grad. I neke kuće su pogođene. Oko 400 stambenih objekata je bilo oštećeno. Neki su bili kompletno srušeni. Srećom, samo jedna osoba je poginula i sedam je povređeno. Gradonačelnik Čuprije nije bio jedan od vaših pristalica, gospodine Miloševiću. On nam je pokazao grad. Videli smo kuću za medicinske sestre koja je bila oštećena bombama. Posetili smo jednog

zubara i njegovu ženu čija je kuća bila totalno uništena. Ali ona je bila samo povređena i bila je srećna što su ostali živi, jer je Čuprija bila jako oštećena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospođo Maon, tokom te posete vi ste videli mnoga mesta i vi ste videli mnoge događaje. Da li to što ste videli predstavlja neke vojne ciljeve gde ste videli učinak ove vaše vojne organizacije koja se zove NATO ili je to što ste videli bilo isključivo civilnog karaktera ili ste videli i jedno i drugo?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Nisam videla nikakve vojne ciljeve uopšte. Mi smo bili tamo u ratnim uslovima tokom te posete. I da smo zamolili da vidimo tako nešto, možda bi nas i odbili. Međutim, sigurno je da je ta fabrika automobila, kao i sindikati, a sreća sam se sa nekim sindikalistima koji su radili u toj fabrici, su poslali koordinate svim NATO zemljama, uključujući i Pentagon (Pentagon) i napisali su jasno, ovo je fabrika koja pravi automobile i traktore, a to smo i videli kada smo obilazili fabriku, i molim vas nemojte da nas bombardujete. I posle tolikog bombardovanja koje je ipak usledilo, oni su tamo dežurali svake noći, pravo je čudo što niko od radnika nije ubijen. Neki su bili povređeni i naš fotograf je snimio kako oni sede na nekim okrvavljenim stolicama. Mi smo razgovarali sa liderom tog sindikata koji je pisao ta pisma celom svetu i molio ih da ne ih bombarduju. Ja mislim da su ih namerno izabrali za cilj. Ali tragedija te fabrike je što je tamo bila velika toplana koja je ceo grad snabdevala grejanjem i tragedija je što je taj most na kome sam ja stajala samo dva dana, kasnije takođe uništen. Nije bilo više nikakvih mostova u Novom Sadu preko Dunava, a ti mostovi su bili potrebni da se prevoze namirnice, voda i tako dalje. I ljudi jesu ginuli od tih bombi. Znate, te bombe nisu savršeno tačne. To je još jedan holivudski mit. Bombe zalutaju i udaraju po civilima i ja snažno osećam da bi NATO takođe trebalo da bude na optuženičkoj klupi, na ovom mestu.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Još jedno pitanje, gospodine Miloševiću pre pauze.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospođo Maon, da se vratimo na Verifikacionu misiju na Kosovu. Znači kraj 1998. godine i početak 1999. godine. Da li su vam poznate aktivnosti Verifikacione misije na Kosovu u tom periodu?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da. Tokom 1980. godine veoma sam se interesovala šta se dešavalo u centralnoj Americi. To je bio moj specijalni

interes u okviru spoljnih poslova. Posetila sam Nikaragvu (Nicaragua) i El Salvador (El Salvador). I gospodin Vilijam Voker (William Walker) koji je bio tamo šef Misije OEBS-a je čovek koga sam dobro poznavala. Njegova reputacija je stizala pre njega. On je predsedavao u El Salvadoru ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo momenat. Od kada ste poznavali Vilijama Vokera? Kažete da ste ga poznavali. Od kada ste ga pozvali?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Išla sam u Nikaragvu i El Salvador 1980. godine kada su ubijeni oni sveštenici i časne sestre u El Salvadoru. Gospodin Voker je demantovao postojanje eskadrona smrti. On je takođe rukovodio kontrašima, onim ilegalnim snagama koje su bile napale demokratsku Vladu Nikaragve. Bio je vrlo, vrlo dobro poznat u tim krugovima Centralne Amerike. I meni je zasmetalo kada je on stao na čelo Verifikacione misije. Moj komitet se detaljno bavio masakrom u Račku (Recak). Čuli smo mnoge ljude koji su dolazili da govore nama parlamentarcima i našem Komitetu za mir na Balkanu o sudsko-medicinskim dokazima. Mnogo se razgovaralo o tome i u parlamentarnoj skupštini NATO-a i zauzet je stav, ne samo u Komitetu za mir na Balkanu, već u mnogim krugovima, da je gospodin Voker aranžirao taj incident, ma koliko on bio tragičan za te ljude tamo. I naravno, Račak je kasnije bio iskorišćen u Rambujeu (Rambouillet) i da se postavi ultimatum da će biti bombardovanje Jugoslavija. I takođe kada sam bila u Kumanovu srela sam neke od posmatrača Verifikacione misije OEBS-a, u hotelu "Aleksandar" u kom smo odseli. Nekoliko njih je došlo da se malo odmori. Ti ljudi sa kojima sam razgovrala mislili su da misiju treba udvostručiti i bili su ubeđeni da oni rade dobar posao i da pokušavaju da pomire razne nacionalnosti. I mislim da je to slučaj otprilike isto kao sa onim oružjem i inspekcijama oružja u Iraku. Mislim da je za žaljenje što im nisu dozvolili da nastave i završe posao.

SUDIJA ROBINSON: Gospođo Maon, to je vrlo ozbiljna optužba protiv gospodina Vokera, da je on ...

SVEDOK MAON: Da ...

SUDIJA ROBINSON: ...aranžirao incident u Račku.

SVEDOK MAON: Ja mislim da mnogi ljudi iz sudskih krugova i mnogi drugi posmatrači imaju isto takvo mišljenje, gospodine Robinsone. Ne znam. Ja

sam vam samo rekla šta sam čula u razgovorima i konsultacijama. Sigurno mislim da nije trebalo jednu zemlju da uništimo na osnovu toga šta je rekao gospodin Vilijam Voker.

SUDIJA ROBINSON: Pretpostavljam da ste se takođe slagali sa ...

SVEDOK MAON: Mislim da je nešto veoma sumnjivo oko toga šta se desilo u Račku.

SUDIJA ROBINSON: Ali reći da je to gospodin Voker aranžirao, je vrlo ozbiljna optužba.

SVEDOK MAON: Rekla bih da je prevelika slučajnost da je on bio tamo i mnogo ljudi se duboko ne slaže sa njim da je to bio masakr.

SUDIJA BONOMI: Ali već ste otišli korak dalje, pošto ste rekli da su neki drugi ljudi izrazili stav da je to aranžirano, da je to inscenirani incident i govorili ste o ljudima iz sudskih krugova i mnogim drugima. Znači, mi želimo da znamo ko su ti ljudi?

SVEDOK MAON: Da, čuli smo razne ljude koji su došli da govore pred našim Komitetom za mir na Balkanu i koji su izrazili mišljenje da Račak nije bio pokolj i pretpostavljam da možete da dobijete informacije iz naših arhiva o tome ko su bili ti ljudi. Oni bi isticali političku tačku gledišta.

SUDIJA BONOMI: Izvinite, ko je bio taj, recimo čovek iz sudskih krugova?

SVEDOK MAON: Ne, ljudi koji su govorili o sudsko-medicinsko ekspertizi.

SUDIJA BONOMI: Znači ne neki ...

SVEDOK MAON: Ne, ne.

SUDIJA BONOMI: Znači ne odnosi se na sudske veštake ...

SVEDOK MAON: Ne, ne na sudske veštake, mada sam videla jedan film Bi-Bi-Si-ja (BBC) gde se takođe izražavaju sumnje.

SUDIJA BONOMI: Da smo ostavili vaš odgovor kakav je bio, mogao je biti veoma zavaravajući.

SVEDOK MAON: U redu.

SUDIJA ROBINSON: Idemo sada na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Godine Kej (Kay)?

ADVOKAT KEJ: Pre nego što nastavimo, časni Sude, dozvolite mi da spomenem jednu dosta hitnu administrativnu stvar. Radi se o rasporedu rada za sledeću nedelju. Svedok Momir Bulatović ima teškoća sa putovanjem. Neće moći da dođe do utorka. Mi bismo trebali da nastavimo sa radom u sredu sledeće nedelje. Bulatović je veoma važan svedok za koga je potrebno dosta pripreme. U ovom trenutku ja znam da ljudi koji rade za gospodina Miloševića i pripremaju njegove svedoke pokušavaju da pronađu nekoga da se popuni sledeća nedelja, što na žalost, nije zadovoljavajuće, jer to ne bi bilo najbolje korišćenje vremena. A njemu će trebati vremena da razgovara sa ovim značajnim svedokom za koga treba dosta pripreme. Zato ja želim da podnesem zahtev da se odloži zasedanje za sledeću nedelju kako bi se Odbrani omogućila priprema i da se nastavi sa radom 14. marta. Po mom mišljenju to bi bilo najbolje korišćenje sudskog vremena, jer bi se na taj način gospodin Bulatović mogao pravilno da pripremi. Sud već zna da postoje privatni razlozi koji su ga sprečili da on ranije dođe u Hag (The Hague) i to su stvari koje jednostavno nisu nikako mogle da se zaobiđu. Zato bi po mom mišljenju bilo u najboljem interesu za ovaj Predmet da sledeće nedelje ne zasedamo, nego da nastavimo sa radom 14. marta kako bi se omogućilo Odbrani da obavi suštinski važne pripreme.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs (Nice).

TUŽILAC NAJS: Moram to da kažem sasvim jasno da bi to i meni odgovaralo. Međutim, stav Tužilaštva je uvek bio, a to smo mi, čini mi se, rekli i u našem podnesku u vreme Božića da je odgovornost optuženog da ima na raspolaganju dovoljno svedoka svakoga dana i da ukoliko on ne može da dovede svedoka svakog dana, da taj dan ipak treba uračunati u njegovu

vreme. Međutim, moram da primetim da ukoliko dođe do neke promene u rasporedu svedoka da ja možda isto ne bih bio ovde. Prema tome, ima više elemenata koji utiču na moj odgovor. Nadam se da sam vam bio od pomoći.

SUDIJA BONOMI: Takođe, gospodine Najš, na osnovu spiska koji smo dobili, jasno je da postoje teškoće i sa mnogim drugim svedocima, koji su očigledno svedoci koji bi kraće svedočili. Moram da kažem da bi nam bilo od velike pomoći da smo dobili taj spisak, jer on dopunjuje informacije koje smo dobili do sada.

ADVOKAT KEJ: Da spomenem još jednu stvar koju nisam pomenuo. Da, ima problema i sa drugim svedocima. Kao što sam rekao, postoje problemi. Imamo probleme i sa sigurnim prolazom i ja znam da postoje velike teškoće koje gospodin Tomanović, saradnik gospodina Miloševića, ima velike teškoće pokušavajući da reši da stvari funkcionišu i da nešto organizuje za sledeću nedelju.

(Pretrsko veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Kej, donećemo odluku po vašem zahtevu pre kraja današnjeg radnog dana.

ADVOKAT KEJ: Hvala, časni Sude.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospođo Maon, neposredno pred pauzu pomenuli ste da ste sreli sa članovima Verifikacione misije prilikom te vaše posete, tri nedelje pre početka bombardovanja. Šta su vam članovi Verifikacione misije govorili o situaciji na Kosovu i Metohiji?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Oni su se nadali da bi sukob mogao da se izbegne. Smatrali su da rade dobar posao. Želeli su da im se dozvoli da nastave taj posao. Rekli su da su neka područja teža, zato jer postoje aktivnosti gerilskih snaga i snaga bezbednosti, međutim bili su uvereni da razgovaraju sa ljudima, da omogućuju da ljudi međusobno razgovaraju. Jedna žena mi je rekla da je ona uspela da organizuje da ljudi sednu, da popiju kafu i porazgovaraju. Razgovarali su i o širim problemima. Kada sam

se vratila, tamo ih je bilo ukupno četvoro i svi su oni zaključili da treba udvostručiti broj verifikatora, zaključili su da tamo nema ljudi na terenu i da bi bilo dobro da se to učini, da bi to bio dobro utrošen novac. I svi su oni želeli da se izbegne bombardovanje kojim se tada pretilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tokom vašeg interesovanja za rad Verifikacione misije i u toj prilici i u drugim prilikama, da li ste vi imali saznanja o tome ko sve sačinjava tu misiju?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne. Mi smo jednostavno bili u istom hotelu. Oni su tamo došli da se odmore. Popili smo kafu, porazgovarali. Jedna žena čije ime sam uspela zabeležiti, zato jer se radi o koincidenciji. Ona se zvala, ona je iz Njujorka, Alisija Maon (Alicia Mahon), a moje ime je Elis Maon. Tako da sam to ime zapamtila. Imena ostale trojice nisam zapamtila, a te žene se sećam jednostavno jer je imala slično ime mome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Sandej tajms" (Sunday Times) je 12. marta 2000. godine izvestio da je ova misija za koju se pretpostavljalo da treba da bude neutralna, bila infiltrirana, da su se u njoj nalazili agenti CIA i nekih drugih agencija, koji su pružali podršku UČK-a. Da li ste vi nešto o tome znali?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Kao član parlamentarne skupštine NATO radila sam sa OEBS-om, pogotovo sa posmatračima izbora u više navrata. Mi smo svi prihvatili činjenicu da su Amerikanci imali velikog uticaja na OEBS (OSCE, Organization for Security and Cooperatoin in Europe). Nedavno sam pratila izbore u Ukrajini (Ukraine) i mislili smo da su izbori dobro prošli sve dok nismo pročitali izveštaje dugoročnih posmatrača u kojima su oni zaključili da izbori nisu bili dobri. Prema tome, mislim da svaki put kada sam bila u kontaktu sa OEBS-om, uvek sam mislila da Amerikanci imaju veliki uticaj na te delegacije, a mislim da sam iste glasine čula od drugih i pročitala taj isti izveštaj da se CIA infiltrirala u Verifikacionu misiju na Kosovu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kakve je po vašem mišljenju ta činjenica mogla da ima posledice za ulogu misije na Kosovu?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Pa, ja kao dugogodišnji član parlamentarne skupštine NATO smatram da obično američka spoljna politika odnese prevagu. Postoje razni načini da se to učini. To sam primetila tokom proširenja NATO. Takođe ja sam kao predsedavajući potkomiteta za civilnu dimenziju bezbednosti imala teškoća. Ne bih rekla samo sa OEBS-om, nego

i sa rukovodiocima parlamentarne skupštine NATO smatraju da se tu radi o sasvim određenom dnevnom redu. Daću vam primer: kad sam išla u Latviju (Latvia) sa jednom malom gupom iz mog komiteta kako bih proverila da Vlada Latvije ne postupa pravično prema ljudima koji govore ruski jezik u toj zemlji, ja sam sastavila izveštaj koji nije smeo da bude objavljen, nismo mogli da se dogovorimo. I na kraju je rukovodstvo napisalo taj izveštaj. Mislim da isto važi i za OEBS. Tu postoji jedan politički dnevni red i bilo bi naivno misliti da ga nema.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste pomenuli maločas u jednom od svojih odgovora, pomoćnika državnog sekretara Sjedinjenih Američkih Država (United States of America), Džejmisa Rubina. Da li vam je poznata njegova izjava od 3. avgusta 1998. godine, dakle više meseci pred početak bombardovanja u kojoj je on rekao da su planovi spremni za akciju na Kosovu i Metohiji, tako da kad bude doneta politička odluka, može brzo da se interveniše, da su broj trupa i ciljevi već izabrani i da su se pripreme vršile u to vreme? Da li ste znali za to i da li su vaša saznanja potvrđivala takve pripreme?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da. Pročitala sam taj isti izveštaj u avgustu 1998. godine. Imam ga negde ovde sa sobom, izveštaj Džejmisa Rubina u kom se kaže da se pripremaju planovi. Sastala sam se sa nekim drugim poslanicima, sa gospodinom Pejićem iz jugoslovenske ambasade u Londonu (London). Imali smo sastanak pre održavanja konferencije moje stranke. Mi smo njega tada pokušali da uverimo da mislimo da se radi o nečemu veoma ozbiljnom. On nije mogao da veruje. Jednostavno nije mogao da veruje da zbog raznih istorijskih razloga da bi Velika Britanija mogla da bombarduje Jugoslaviju. I njega zaista nismo mogli da uverimo u to. Međutim, mi, pripadnici Komiteta za mir na Balkanu bili smo uvereni da se pripremaju planovi i da je veoma realna mogućnost da dođe do bombardovanja, a da će se za bombardovanje dati već neki razlog. I mislim da je posle Račka napisan mirovni sporazum u Rambujeu upravo na takav način kako bi mogla da se dobije dozvola za bombardovanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite, da li vam je poznato šta su bili zadaci Jugoslovenske armije i snaga bezbednosti na Kosovu?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da. Pa pretpostavljam da su bili u istoj situaciji koju smo mi imali u Severnoj Irskoj. Oni su trebali da pokušaju da zaustave sve terorističke aktivnosti, zatim pretpostavljam, da osiguraju granice i

generalno govoreći, da štite civilno stanovništvo. Mi smo u Severnoj Irskoj imali veoma teška vremena i znate da je tamo poginulo 3.000 ljudi ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospođo Maon. Nas to zapravo ne interesuje previše.

SVEDOK MAON: Izvinite, izvinite. Pa to je tek jedno poređenje.

SUDIJA ROBINSON: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, imamo ovde činjenicu da su pripreme tekle bar sredinom 1998. godine za bombardovanje, a povodi su nastali 1999. godine. Da li u svetlu tih činjenica možete da kažete šta je vaše saznanje o tome? Je li vas vaš premijer Bler obmanuo u vezi sa razlozima napada na Jugoslaviju ili ne?

TUŽILAC NAJS: Mislim da zaista sada moram da prigovorim. U ovom pitanju imamo barem tri greške. Prvo, počinje jednom pretpostavljenom činjenicom koja možda i nije činjenica. Zatim se koristi reč "izgovor" i spominje se i to da je predsednik vlade, Bler, zaveo na pogrešan put. Ne radi se o tome da optuženi ne zna kako treba da postavlja pitanja. On želi da postavlja pitanja na pogrešan način. I on, postavljajući pitanja na pogrešan način, jednostavno smanjuje vrednost svakog odgovora koji dobije ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson ...

SUDIJA ROBINSON: Ovakva linija ispitivanja je, kao što dobro znate, neprimerena. Neprimerena je zato jer je sugestivna, a i iz drugih razloga koje je naveo gospodin Najs. Dozvoli ću vam da preformulišete pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa gospodine Robinson, činjenica o kojoj je maločas svedokinja govorila, dakle o sasvim jasno saopštenim stavovima Stejt Departmenta (US Department of State) u licu pomoćnika sekretara, Džejmisa Rubina, 3. avgusta 1998. godine, nesumnjivo govori o odluci za bombardovanje i pripremama za bombardovanje više meseci pre nego što su se pojavili oni povodi koji su uzeti u obzir. Prema tome ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je valjda ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, nemojte da trošite vreme. Ako ne želite da preformulišete pitanje, ja ću vas onda uputiti da postavljate pitanja o nekoj drugoj temi. Situacija je veoma jednostavna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospođo Maon, da li je za vas 1998. godine bilo poznato, da li vam je bilo poznato da se priprema bombardovanje?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Samo izjava Džejmsa Rubina. Sudija će mi reći da li grešim u vezi sa tim ili ne, ali ja bih rekla da su neke tvrdnje preuveličane. Neke od preuveličanih tvrdnji koje su iznosili pripadnici OVK-a, a koje su prihvatane. To je bio deo velikog propagandnog rata koji je tokom celog građanskog rata, a i kasnije na Balkanu trajao. I iz ogromne količine informacija treba da se izvuče ono što smatrate tačnim i da zaključite šta bi moglo da se dogodi. I ja sam prihvatila da kad neko ko je tako blizak Medlin Olbrajt kao što je bio Džejms Rubin kaže da se pripremaju planovi, mislim da se tačno tako izrazio, dakle da se pripremaju takvi planovi, onda sam smatrala da je to tačno i zato smo ja i nekolicina kolega otišli kod gospodina Pejića iz ambasade Jugoslavije i preneli mu našu zabrinutost. To je bilo neposredno pre konferencije moje stranke krajem septembra.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Krajem septembra 1998. godine?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da. 1998. godine, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Maločas ste pomenuli propagandu na zapadu. Šta vi sve znate o toj propagandi? Koje su vaše ocene te propagande?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Pa prvi znak za uzburu dobila sam 1992. godine. U stvari, moram da se vratim korak unazad. Posle etničkog čišćenja Srba iz Krajine, prvog etničkog čišćenja iz Podunavlja, mi smo pokušavali da tome damo što veći publicitet, a uspeali smo da dobijemo malo publiciteta. Moram da kažem da su mnogi ljudi, mnogo elokventniji od mene, pisali o tome članke i pisali o tome šta se dešavalo. Međutim, jednostavno kao da štampa kolektivno nije želela da zna šta se dešava zato jer se etnički čiste Srbi. A to je bilo jedno od najvećih etničkih čišćenja rata. Ali 1992. godine išla sam u Njujork (New York) u Ujedinjene nacije sa jednom parlamentarnom delegacijom i upala mi je u oči efikasnost gospodina Šaćirbegovića koji je bio

lobista bosanskih Muslimana u Ujedinjenim nacijama. On je bio neverovatan. Svugde ga je bilo i stalno je govorio da međunarodna zajednica mora da interveniše i da bombarduje Srbe. I tada mi je upalo u oči koliko malo publiciteta dolazi sa srpske strane, a moram da kažem i sa hrvatske strane takođe. Taj čovek nalazio se gotovo na svakoj pozornici i na svakom forumu. I to je još jedna koincidencija, bili smo tamo kada su islamisti pokušali da prvi put sruše Svetski trgovinski centar (World Trade Centar) i morali smo da uzmemo drugi avion zbog toga što je naš avion bio tamo ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospođo Maon. Gospodine Miloševiću, koliko će vam još vremena trebati za glavno ispitivanje ove svedokinje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa ja ću nastojati da što brže prođem to glavno ispitivanje, ali mislim da mi treba još jedna cela sednica. To znači negde na početku poslednje sednice mislim da bih mogao da završim. Negde petnaestak minuta od poslednje sednice.

SUDIJA ROBINSON: Ako bi Pretresno veće želelo da udovolji zahtevu gospodina Keja, bilo bi onda najpraktičnije da se svedočenje ove svedokinje završi do kraja današnjeg radnog dana. Možete da nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja razumem to šta ste rekli, gospodine Robinson, ali u vezi sa svedočenjem ove svedokinje upravo želim da naglasim koliko je relevantno sobzirom na sve što se dešavalo i što ona zna u vezi sa napadima na Jugoslaviju. Ako se jedna zemlja pripremala i ako su se NATO zemlje pripremale za napad na Jugoslaviju jedno dugo vreme, onda se postavlja pitanje kako uopšte može da ostane teza, da opstane teza o nekakvom zločinačkom poduhvatu na strani Jugoslavije, koja je ovde glavna teza koju iznosi druga strana.

SUDIJA ROBINSON: Molim vas nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da se vratimo na Kosovo. Da li ste imali kakve podatke i da li ste imali gospođu Maon kakva saznanja o tome odakle su dolazili pripadnici jedinica OVK, kako su se obučavali i naoružavali? Da li ste nešto o tome znali?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ranije, pre 1998. godine, gospodin Rugova (Ibrahim Rugova) i drugi albanski rukovodioci dolazili su na seminare NATO-

a. Dve do tri godine pre 1998. godine razgovarali smo sa raznim vođama albanskih grupa, ali ne sa vođama OVK, ne u mom Komitetu. Gospodin Rugova je dva puta došao i mi smo ga ispitivali, prvo o odvojenom socijalnom životu koji je bio uspostavljen tamo na Kosovu, kao na primer, obrazovnom programu i tako dalje, a zatim o vezama sa OVK. I postalo je sasvim jasno da gospodin Rugova koji je bio poznati zagovornik mira, nije o OVK mislio najbolje. Naravno, kasnije se pokazalo da je on pokušao i sam da pokrene jednu vrstu opozicije OVK. Prema tome, da, u tom smislu razgovarali smo o tome u našem Komitetu. Takođe, oni su bili na listi traženih terorista. A skinuli su ih sa liste kasnije kada je rukovodstvu NATO to odgovaralo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospođo Maon, da li se sećate pregovora u Rambujeu?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Vrlo dobro. Mi smo, naime, želeli da dobijemo kopiju tog dokumenta i to svi mi koje je to interesovalo, i to ljudi sa obe strane diskusije, i oni koji su bili za rat i koji su bili protiv. Mi smo i te kako želeli da vidimo dokument iz Rambujea. Međutim, na žalost, to nije stavljeno u biblioteku Donjeg doma sve do 1. aprila. Zato smo morali da se oslanjamo na ono što su nam ministri rekli. Održali smo neke sastanke sa njima i to je bilo sve. Ja se slažem sa onim što je rekao lord Gilbert (John Gilbert), bivši ministar odbrane, mislim da tu negde imam njegov citat, da se dokument iz Rambujea nikada nije mogao da prihvati i da je bio pogrešan. Znam da je Komitet za spoljnu politiku Donjeg doma u svom izveštaju za period od 1. januara do 2. marta 1999. godine došao do ovog zaključka, u Rambujeu su svi pregovori propali uvrštavanjem zahteva koji nijedna vlada nikad ne bi mogla da prihvati, a to je da jedna strana vojska dobije pravo da okupira celu teritoriju Savezne Republike Jugoslavije. Vojni aneks sporazuma iz Rambujea nikada ne bi bio prihvatljiv za jugoslovensku stranu, budući da se radilo o ozbiljnom kršenju suvereniteta. I ja se sa tim apsolutno slažem. To je apsolutno istinito. Doktor Kisindžer (Henry Kissinger) je sam javno izjavio da nigde nijedna zemlja ne bi prihvatila provokaciju poput te. To je bio samo izgovor da se počne sa bombardovanjem. Tu se slažem sa doktorom Kisindžerom. I kao što znamo, kad je došlo do konačnog sporazuma posle bombardovanja, taj je vojni aneks izbačen. Prema tome, mislim jednostavno da je Medlin Olbrajt dodala taj aneks kako jugoslovenska Vlada ne bi prihvatila sporazum, jer to ne bi nijedna vlada prihvatila da svoj suverenitet preda jednoj stranoj vojsci. Prema tome, ja sam imala vrlo jasan stav o

tome. Ja sam o tome govorila u svom Parlamentu, kao i mnoge druge moje kolege.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je bio poznat stav srpske Vlade u Rambujeu?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da, bio mi je poznat. Dobila sam kopiju iz ambasade, kopiju njihovog stava i to se gotovo potpuno poklapalo sa Hansardom i evo šta piše. Da li smem da citiram Hansard, to je službeni zapisnik britanskog parlamenta? 25. marta, kolumna broj 578, ja sam rekla: "Želim u ovoj debati da govorim o mirovnom procesu u Rambujeu, zato jer moj uvaženi kolega kaže", a on je bio ministar "da je Beograd kamen spoticanja, jer odbija da pregovara". A ja sam rekla: "Ja imam kopiju onoga šta su Srbi doprineli mirovnom procesu pod naslovom, 'Osnovni elementi značajne autonomije na Kosovu'. Takođe imam i nacrt sporazuma koji je NATO pokušao da nametne". To je, naravno, procurelo. Mi to nismo dobili službeno sve do 1. aprila, ali smo uspeli da dobijemo verziju koja je procurela. I onda sam rekla: "Postoji mala razlika između ova dva dokumenta. Postoje samo dve sporne tačke. Prvo, jedan dvosmisleni pasus u nacrtu dokumenta NATO-a mogao bi da dovede do referendumu kojim bi Kosovo bilo oteto od Srbije. Nije uopšte pitanje da bi referendum mogao da dovede do otcepljenja u nezavisnu državu. I druga sporna tačka bio je predlog da se upute NATO trupe na srpske teritorije, a Srbi se sa tim neće složiti. I to je tada potvrdio i zamenik ambasadora Jugoslavije kao i drugi Srbi. Srbi kažu da im je upućen ultimatum i da to nije bilo pravo pregovaranje. Ja mislim da bi i srpski argumenti trebali takođe da se iznesu pred ovaj Parlament. Ne radi se o tome da se odobravaju bilo kakva zverstva koja su počinjena, nego jednostavno pravedno je to da parlament čuje i srpske argumente. Kako bismo se mi osećali", i tu onda ponovo citiram jedan slučaj Severne Irske, "da su događaji u Severnoj Irskoj eskalirali van kontrole i da je ostatak sveta izdao ultimatum preko jednog vojnog saveza i rekao nam da prihvatimo sporazum, a da ako ne prihvatimo neki sporazum da će nas bombardovati. Mi bismo se tome oštro usprotivili. I moramo da shvatimo da to tako vide i Srbi. Moramo da nastojimo da se uklonimo od masovne propagande koja ovde vlada". I rekla sam da su Srbi odbili kapitulaciju pred tim ultimatumom i to je rezultiralo bombardovanjem. Evo, i to je nešto sasvim loše. I to je u zapisniku kao što su i mnogi drugi.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Upravo da nastavimo tu gde ste stali. To je rezultiralo bombardovanjem, kako ste rekli. Šta su, po vašoj oceni, bile posledice bombardovanja?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Pa ja sam više puta javno izjavila da su posledice bombardovanja dovele do masovnog egzodusa albanskog stanovništva iz njihove zemlje. Imam kartu mesta na koje su pale bombe, a i bila sam na nekim mestima posle bombardovanja. Iskreno govoreći, ja mislim da je rezultat bombardovanja da se mnogo ljudi evakuisalo. Ja bih to i sama učinila sa svojom porodicom. Jednostavno ne bih ostala tamo svake noći ...

SUDIJA ROBINSON: Gospođo Maon, ono šta nas interesuje jeste sledeće, imate li vi neke empirijske dokaze za podršku ove vaše tvrdnje?

SVEDOK MAON: Da, imam. 12 meseci posle bombardovanja otišla sam u Jugoslaviju sa jednim kolegom koji se zove Bob Maršal Endrius (Bob Marshall-Andrews. Mi smo otišli zbog toga, jer su u Srbiji postojali stvarni problemi sa izbeglicama. Želeli smo da odemo u kampove i sami da razgovaramo sa ljudima. Ministar za izbeglice nam je izašao u susret. Situacija je bila teška. Tada su još vladale sankcije. Neke od humanitarnih organizacija su prestale sa radom na terenu. Otišli smo u jedan logor na prilazima Beogradu kako bismo razgovarali sa više ljudi. Tamo smo zatekli jednu albansku porodicu. Njih je isterala OVK. Oni nisu želeli da se vrate na Kosovo. Ja sam takođe u mom izbornom okrugu srela više Albanaca koji su pobjegli od bombardovanja i naselili se u Halifaksu i na svu sreću, dobili su pravo da ostanu, jedno ili dvoje. Jedna od žena koja je doživela nervni slom, ja sam kao poslanik mnogo učinila za nju, dakle ta Albanka mi je rekla da je njima OVK rekla da moraju da odu, da moraju da se ukrcaju na voz. Takođe, Džonatan Stil (Jonathan Steel) je u "Gardijanu" (Gardian) 30. juna 1999. godine ...

SUDIJA ROBINSON: Govorite o OVK?

SVEDOK MAON: Da.

SUDIJA ROBINSON: Pa ja mislim da se pitanje odnosilo na bombardovanje.

SVEDOK MAON: Da. Pa egzodus se sastojao od tri stvari po mom mišljenju. Prvo, srpske paravojne formacije jesu isterale neke ljude. Drugo, mislim da je OVK sigurno ohrabrila taj egzodus. I ja sam otišla u te logore. Oni su bili dosta dobro snabdeveni. U par navrata sam odlazila tamo. Mislim da su ljudi bežali od bombardovanja. To je, dakle, moj lični stav o tome šta se tamo dogodilo. A Džonatan Stil u "Gardijanu" kaže da je jedan pripadnik OVK priznao da je on dao uputstva Albancima da napuste Kosovo. I mislim da se o tome naširoko pisalo i u drugim izvorima takođe. Ja sam dala tek tri primera koja ja lično imam. Ali mislim da se o tome naširoko pisalo.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospođo Maon, samo da stvari preciziramo. Da li je bombardovanje bilo glavni uzrok egzodusa ili jedan od ravnopravnih uzroka egzodusa, prema vašem saznanju?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ja mislim da je bombardovanje ...

SUDIJA ROBINSON: Kada budete odgovarali, navedite na osnovu čega tako mislite.

SVEDOK MAON: Mislim da je bombardovanje bio glavni razlog za iseljenje. To je rečeno puno puta javno da su se ljudi sklanjali od bombardovanja. Moram da kažem, ako želimo jedan noviji primer, kada je američka vojska u Iraku rekla da će napasti Faludžu (Fallujah), tri četvrtine tog grada se iselilo. Ljudi ne ostaju kod kuće kada očekuju bombardovanje. To je moje iskustvo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ponašanje OVK, u kakve uzroke iseljenja bi mogli to da stavite, ako možete da stavite?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Pa to je za njih potvrđeno, ne, ne. Oni su dobili što su hteli. Dobili su naklonost svetske štampe koja je pisala kako je to masovno iseljavanje ljudi rezultat etničkog čišćenja i naravno, oni su onda mogli da nastave sa svojim aktivnostima. Za njih, za Albance izbeglice, to je bilo teško vreme i ja saosećam sa njima. Ali još uvek tvrdim, kao i mnogi drugi ljudi, da je masovni egzodus, etničko čišćenje, ako tako volite, počeo posle početka bombardovanja. I ja nisam jedina koja tako govori. Ima masa renomiranih ljudi koji isto tako misle i govore. Ja to iskreno verujem. Na žalost, štampa je potpuno ignorisala ono etničko čišćenje koje je usledilo

posle bombardovanja. I kao što znamo sada postoji skoro 1.000.000 izbeglica, uglavom u Srbiji, neki u Crnoj Gori. Ja sam ih posećivala u raznim kampovima, zajedno sa svojim kolegama parlamentarcima. Međutim, zapad kao da za to nije zainteresovan i ne smatra to etničkim čišćenjem. Možda se radi o tome da je za njih to pogrešna nacionalnost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da je za njih to možda pogrešna nacionalnost da bi se njom bavili?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ako želite, izvinite, da. Mislim da su Srbi zaista satanizovani, ocrnjeni. Postojala je namerna propagandna kampanja da bi se to postiglo. Ja sam posetila ovaj Međunarodni sud, tačnije, kancelariju Tužilaštva zajedno sa Markom Litmanom (Mark Littman), poznatim advokatom koji je primenio celu pravnu dokumentaciju o zakonitosti rata. I jedan od naših razloga da posetimo gospođu Karlu del Ponte (Carla Del Ponte) bio je što smo se upravo vratili iz posete Kninu u Krajini, gde sam ja razgovarala sa Srbima koji su ranije bili isterani, a počeli su da se vraćaju kućama. Isterani su bili od Hrvata i bombardovanja zapadnih sila. Mi smo uzeli fotografije masovnih grobnica izvan Knina i uzeli smo izjave od mnogih Srba koji žive jako teško. O tome je puno izveštavano. Imali smo debatu u parlamentu o tome. I ja sam glavnu tužiteljicu pitala, a sa mnom je bilo nekoliko Srba koji žive u Londonu i koji su članovi Komiteta za mir na Balkanu, kao što sam rekla, taj poznati advokat Mark Litman, pitala sam gospođu del Ponte da li će biti istražene te masovne grobnice koje smo videli i nama je rečeno da su resursi ograničeni, sredstva su ograničena. Ja sam smatrala da to nije zadovoljavajući odgovor. Još uvek to mislim. Takođe sam išla u Banja Luku u okviru parlamentarnog Komiteta za civilne poslove i dobili smo informacije od jednog policajca koji je iz Prestona (Preston), to je na severu Engleske (England), nedaleko od mesta gde ja živim, i on nam je rekao, rekao je našem Komitetu da on radi za Međunarodni sud, ali da oni samo traže Srbe. Ja međutim mislim da se radilo o građanskom ratu i da je bilo zverskih zločina na svim stranama. I kao što gospodin Milošević zna, bila sam veoma kritična i prema njemu i prema gospodinu Tuđmanu i prema gospodinu Izetbegoviću takođe. Kada je reč o održanju Jugoslavije, i kada sam videla sve rukovodioce, čitajući dokumente Međunarodnog suda, a kada sam prestala da budem član Parlamenta imala sam više vremena za to, i posmatrala sam rad ovog Međunarodnog suda, i zaključila da je gospodin Milošević jedini koji je zaista hteo da održi Jugoslaviju. To je razlog zašto sam odlučila da svedočim na Međunarodnom sudu. Međutim, Srbi su

satanizovani. Bila sam jako kritična prema svim liderima zbog svega što se dešavalo, ali mislim ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da su Srbi bili satanizovani.

SUDIJA BONOMI: Mogu li da vas pitam kada su bila ta dva sastanka, sastanak sa glavnom tužiteljicom kao i taj sastanak sa policajcem sa severa Engleske?

SVEDOK MAON: Mora da ima negde zapisano kada je bio sastanak sa glavnom tužiteljicom. Ja sam došla sa Markom Litmanom 2003. godine, čini mi se. Ja, naravno, mogu da vam dam, daću vam ...

SUDIJA BONOMI: 2003. godine je sasvim dovoljno.

SVEDOK MAON: Da, mislim da je tako.

SUDIJA BONOMI: A kad je bio taj drugi sastanak?

SVEDOK MAON: Mislim da je taj razgovor sa policajcem u Banja Luci bio 2001. godine. Ali to se nalazi na NATO veb sajtu. To je bila zvanična poseta.

SUDIJA ROBINSON: Rekli ste da ste bili kritični i prema gospodinu Miloševiću?

SVEDOK MAON: Da, bila sam ...

SUDIJA ROBINSON: Možete li da nam kažete zašto?

SVEDOK MAON: Mislim da ne treba potcenjivati propagandnu mašinu, jer ona na sve nas ima uticaja. Uspeva da nas ubedi u svašta. I to važi za sve strane. Ja sam i javno govorila da ja nemam ništa posebno sa gospodinom Miloševićem. Bila sam u Vukovaru. Mislim da možete naći citate iz mojih izjava iz tog vremena, i videla sam šta su Srbi tamo napravili. Tako da sam ih krivila za to. Takođe sam govorila o gospodinu Izetbegoviću da je znao

šta se dešava sa Srbima iz seoskih područja u Bosni, koji su bili proganjeni i ubijani, i mislim da sam rekla prilično neprijatne stvari o njemu samom takođe. I slično mislim da sam i o govorila i o gospodinu Tuđmanu koji sada nije ovde da se brani. Ali zaključak do koga sam došla posle ovih tri ili četiri godine čitajući i slušajući i Međunarodni sud mi je sam pomogao da dođem do tog zaključka, da je gospodin Milošević bio jedini koji je pokušavao da održi Jugoslaviju kao celinu, kao jedinstvenu zemju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da se vratimo samo na još par pitanja u vezi sa Kosovom. Da li ste imali podatke da su Srbi napuštali Kosovo tokom NATO bombardovanja?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da, da. Kako da ne. Kratko posle, pre svega, tokom bombardovanja, parlamentarna skupština NATO-a se sastala u Varšavi (Warsaw) i ja sam pokrenula nekih 50 amandmana u toj skupštini koja je uglavnom čestitala NATO i imala sam vrlo ograničenu podršku, moram da priznam. Međutim, tokom te skupštine NATO razni govornici koje smo pozivali, govorili su nam da se svi sklanjaju od bombardovanja, da ima izbeglica koji takođe beže u Srbiju. Ali na jednom kasnijem seminaru u Makedoniji, na Ohridu, čuli su Majkla Ignatiefa (Michael Ignatieff), novinara Noela Malkolma (Noel Malcolm) koji je napisao knjigu ili nekoliko knjiga o Kosovu. I meni je ostalo u sećanju ono što je rekao Majkl Ignatief, a on je rekao: "Nisam mislio da se slažem sa ovom vojnom akcijom". On se upravo vratio sa Kosova, upravo je prestalo bombardovanje i on je rekao: "Video sam hiljade Srba na traktorima, ili koji hodaju peške ili u automobilima, koji su isterani sa Kosova. Mi smo zaustavili jedno etničko čišćenje", zato što je verovao da je etničko čišćenje postojalo, ja nisam, ali on je rekao: "Zaustavili smo jedno veliko etničko čišćenje, a sada prisustvujemo drugom etničkom čišćenju". A jedina je razlika, ako mogu da dodam, da je jedno bilo privremeno, a drugo nije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospođo Maon, postaviću vam, sobzirom da ste, sobzirom da ste dakle veoma intenzivno pratili događaje na Kosovu, išli u posete tamo, išli u posete u Jugoslaviju, raspravljali u Parlamentu, bili u komitetima skupštine NATO-a, u komitetima vašeg parlamenta koji su se bavili ovim stvarima, postaviću vam samo nekoliko pitanja koja se tiču ove optužnice, da mi kažete da li ste imali kakva saznanja o tome iz svih ovih vaših iskustava koja su, nesumnjivo, veoma široka i bogata. Dakle, paragraf 53 govori o tome da sam ja i drugi, za pitanje to nije ni važno ko sve, piše

ovako: "Planirao je i podsticao, naređivao, vršio i na drugi način pomagao i podsticao namernu kampanju terora i nasilja širokih razmera protiv kosovskih Albanaca, civila, koji žive na Kosovu i Saveznoj Republici Jugoslaviji".

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Pitanje je da li ja imam neka saznanja o tome?

SUDIJA ROBINSON: Svedokinja nije u stanju da komentariše na osnovu ovoga što smo čuli od nje do sada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ona nije u stanju da komentariše ovo što su oni napisali. Ali ima saznanja koja možda to ne mogu da potvrde, odnosno koja to demantuju, jer je bila u kontaktu sa ljudima. Dakle, ja mogu da pitam, da li imate saznanja koja opovrgavaju ovakve tvrdnje gospođu Maon?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: U redu.

SUDIJA ROBINSON: Da li imate neka konkretna saznanja?

SVEDOK MAON: Pa kad smo imali te sastanke u okviru Komiteta za mir na Balkanu, dolazili su ljudi koji su svedočili o tome kako su tretirani i to su bili vrlo živi sastanci sa živim diskusijama, naročito tokom građanskog rata i pre bombardovanja. I jedan čovek, Albanac, kojih ima puno u Londonu, moram da kažem, drago mi je što su oni i dalje nastavili da dolaze na sastanke Komiteta, i jedan čovek bi rekao nešto i onda bismo čuli jednog Srbina koji bi ustao i rekao: "Ti si ubio mog brata koji je bio policajac", ili mog rođaka. Tako da smo sa te tačke gledišta imali ljude sa raznim mišljenjima koji su iznosili javno svoje nesuglasice. Takođe, na skupštini NATO-a dobijali smo izveštaje, pošto imamo posmatrača u raznim zemljama i dobijali smo izveštaje iz raznih grupa koje su govorile "desilo se ovo", "desilo se ono". Bilo je različitih mišljenja, neslaganja. Ali šta hoću da kažem, britanska delegacija je imala puno razumevanja za ovo. Mi smo znali da postoji jedna gerilska organizacija koja je aktivna na Kosovu. Toliko smo znali, jer Robin Kuk nam je rekao da oni krše ...

SUDIJA ROBINSON: Moram da vas prekinem.

SVEDOK MAON: U redu je.

SUDIJA ROBINSON: Meni je jasno da vi nemate nikakva ...

SVEDOK MAON: Ne.

SUDIJA ROBINSON: ... saznanja o tim stvarima.

SVEDOK MAON: U redu.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li ste imali gospođu Maon ikakve podatke o tome kako su organi Jugoslavije, dakle uključujem i Vojsku Jugoslavije i snage bezbednosti, postupale sa izbeglicama?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Uglavnom iz izveštaja, iz štampe. Jeste, imali smo i neke izveštaje u parlamentu od ministra odbrane koji je govorio prvo o 100.000 ubijenih, pa se onda ta brojka smanjila na 10.000 ubijenih. To je bilo tokom bombardovanja. I radilo se o pokušajima da se opravda bombardovanje. Iznošene su optužbe da je Vojska Jugoslavije ubila te ljude. Naravno, kasnije smo saznali da to nije tačno i da te tragične smrti i ranjavanja, iako su tragične same po sebi, nisu imale takve razmere kao što su pokušali to da predstave Robin Kuk i Džordž Robertson (George Robertson).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, vi ste kasnije bili na Kosovu, da li ste, dakle posle rata, da li ste vi mogli da ustanovite kakva je situacija na Kosovu posle rata? Kakva su vaša saznanja o tome? Da li su napadi NATO pakta razrešili probleme na Kosovu, pomogli ljudima na Kosovu, stvorili nešto što je vredno pažnje? Dakle, šta su vaši nalazi ...

SUDIJA ROBINSON: To nije relevantno. Molim vas ne odgovarajte na to pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste čuli za bar jednu akciju gde su NATO snage na Kosovu posle preuzimanja odgovornosti za zaštitu svih stanovnika, pokušali da zaštite Srbe ili neku pravoslavnu crkvu ili bilo kakvu situaciju koje su delovale ...

SUDIJA ROBINSON: Ne. Nemojte na to da odgovarate. Gospodine Miloševiću, nemojte zloupotrebljavati ovu proceduru i vreme Suda. Ako nemate više pitanja, zamoliću gospodina Najsa da počne svoje unakrsno ispitivanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imam još drugih pitanja. A da li ...

SUDIJA ROBINSON: Pa onda postavljajte pitanja koja se tiču optužnice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dali je nasiljen nad srpskim stanovništvom, da li imate podatke, okončano nakon završetka bombardovanja?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Nikako. Nikako i mi, posle 2004. godine ...

SUDIJA ROBINSON: To ne spada u period optužnice. Ako postavite još jedno takvo pitanje mi ćemo okončati vaše glavno ispitivanje. Ovo je već treće pitanje koje se tiče perioda izvan optužnice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Onda neću u tu situaciju da dođem da ne mogu da postavim neka pitanje koja takođe mislim da su izuzetno važna kada je reč o ovoj svedokinji. Gospođo Maon, osim Kosova, vi ste bili i u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj. Je li to tačno?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da. Ja sam išla u Hrvatsku u dva ili tri navrata, uglavnom da bih razgovarala sa Srbima povratnicima i izbeglicama i sa Hrvatima koji su želeli da pomognu, naročito sa jednom partijom. Videla sam rezultate, prilično šokantne rezultate operacije "Oluja". Takođe sam tamo išla u okviru ženskog Komiteta o kome sam već govorila i predmet naše glavne zabrinutosti su bile izbeglice. Pokušavali smo da okupimo ljude i da ih nagovorimo da se vraćaju svojim kućama. Kada sam bila u Krajini napisala sam jedan izveštaj, koji je otišao u OEBS, o teškom stanju u kome žive Srbi koji su se vratili i činjenici da oni ne dobijaju nikakvu pomoć od vlade. OEBS je tada bio veoma dobar, dobro se pokazao i nastavio je da radi na nekoliko slučajeva koje smo im mi prosledili. A takođe sam nedavno posetila i Džona Rendala (John Randall), konzervativnog poslanika, koji je predsedavajući za Aksbridž (Uxbridge) okrug i on je bio predsedavajući srpsko-crnogorske grupe u Parlamentu, kao i makedonske grupe. On je bio sekretar, a ja sam, ustvari, bila predsedavajući. I kada smo išli u posetu izbeglicama sa Kosova koji su loše živeli u kampovima blizu srpsko-kosovske

granice nekoliko godina, mi smo se žalili zbog toga što administrator na Kosovu nije ništa radio da se te porodice, koje inače žive blizu, vrate svojim kućama. Manje od 1 posto ljudi se vratilo svojim kućama. Administrator je dozvolio albanskim porodicama koje žive u blizini da stave veto na povratak i mi smo se žalili zbog toga. Koliko sam shvatila, sada je situacija malo bolja i dosta izbeglica se vraća. Oni su bili u očajnom stanju i čini mi se da im je cela Evrop okrenula leđa. I kao što znamo, imamo više od milion ljudi koji su etnički očišćeni iz celog bivšeg Sovjetskog saveza, i mnogi su u Srbiji i Crnoj Gori. I to je po mom mišljenju apsolutna sramota.

SUDIJA BONOMI: Da li ste pomenuli Sovjetski Savez?

SVEDOK MAON: Ne. Rekla sam da je to apsolutno sramota po mom mišljenju. Ne. Htela sam da kažem iz Jugoslavije, iz bivše Jugoslavije. Izvinite. Mislila sam da sam to i rekla.

SUDIJA BONOMI: Zapravo ste rekli Sovjetski Savez i to je bilo vrlo čudno u ovim okolnostima.

SVEDOK MAON: Da i izvinjavam se zbog toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to vreme koje ste pominjali, odlazak u Hrvatsku, posle čega ste dolazili ovde da razgovarate?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Posle jedne od tih poseta, ali putovala sam dva, tri puta ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Posle jedne. Koliko ste puta bili u Hrvatskoj?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ukupno tri puta. Jedanput sa Međunarodnim ženskim komitetom, a dva puta u okviru NATO.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I u najkraće, šta je vaš utisak posle tih poseta Hrvatskoj?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Posete ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću ...

SVEDOK MAON: Sa ...

SUDIJA ROBINSON: Morate da budete malo konkretniji tako da svedok može da se koncentriše na nešto što je relevantno. Ovo što ste sad pitali je poziv svedoku da da vrlo dugačak i uopšten odgovor. Šta želite konkretno da čujete? Kakvo konkretno svedočenje želite od nje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja sam želeo konkretno da čujem najkraće i to sam naglasio, utisak posle poseta gospođe Maon Hrvatskoj, sobzirom na ono što je tamo videla, šta je razgovarala, šta je ustanovila, šta je saznala?

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospođo Maon.

SVEDOK MAON: Kao član delegacije NATO-a mi smo zaista stavljali veliki akcenat na vraćanje izbeglica, jer u Bosni je obavljen veliki posao na tom pitanju da se ljudi vrate svojim kućama. A Krajina je po meni jako zapuštena u tom pogledu, a tamo se desilo najveće etničko čišćenje i vrlo malo ljudi se vratilo. Čini mi se da je sada malo bolje, ali mislim da je za zapad trebalo da bude prioritet da se ti ljudi vrate svojim kućama. Deca se rađaju u tim izbegličkim kampovima u srcu Evrope. I ja sam se uvek vraćala sa tih putovanja veoma tužna. Ali smo zaista naglašavali Hrvatima da je njihova dužnost da sarađuju po tom pitanju sa zapadom, da se te izbeglice vrate. Međutim, nažalost, na hrvatsku Vladu nikad nije vršen takav pritisak kao na srpsku Vladu. I mislim da je, politički govoreći, to apsolutno neprihvatljivo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospođo Maon, vi ste pomenuli da ste bili u Bosni i Hercegovini. Kad ste bili u Bosni i Hercegovini, kojim povodom i sa kim ste se sreli tamo?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Dva ili tri puta sam putovala u Bosnu i Hercegovinu. Prvi put sam putovala za vreme građanskog rata, već sam pomenula to pred ovim Sudom, kad sam išla sa ovim Komitetom, Međunarodnim komitetom žena. Zatim sam išla u okviru delegacije NATO-a. Čini mi se 2000. godine i 1999. godine. Ne, sa NATO sam išla 2000. godine i još jednom 2004. godine. Negde imam zapisane tačne datume. Mogu da nađem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta ste tada ustanovili?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Kad smo išli u okviru delegacije NATO vrlo nam je bilo stalo da se reši pitanje izbeglica, da se oni vrate kućama. Takođe

su nas zanimala i neke reforme koje je upravo uvodila hrvatska Vlada. Oni su očigledno ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, zapravo ništa od ovoga se ne odnosi na Predmet.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Onda samo još par pitanja koja se odnose na Kosovo. Da li ste sobzirom na svoju poziciju i pitanja za koja ste se interesovali, da li ste ustanovila da je UČK-a nastavila da bude aktivna i posle rata i sa kojim posledicama?

SUDIJA ROBINSON: Ne, ne. Gospodine Miloševiću, na to pitanje ne treba da se odgovara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Robinson. Gospođo Maon, da li ste ikada imali u posedu neke činjenice ili saznanja koja su vezana za povezanost UČK-a sa trgovinom drogom, belim robljem i sličnim kriminalnim delima u dužem vremenskom trajanju?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

SUDIJA ROBINSON: U kom vremenskom periodu?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: U periodu za vreme i posle rata. I za vreme, i posle i pre rata, povezanost UČK-a sa narko mafijom, trgovinom belim robljem i svim ostalim kriminalnim aktivnostima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, gospođo Maon ...

SUDIJA ROBINSON: Kako se to tiče bilo kog pitanja u optužnici ukoliko je odgovor, recimo, pozitivan?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: I te kako se tiče. Gospođa Maon je upravo objasnila u jednom od svojih odgovora da su svi tretirali OVK-a kao terorističku organizaciju. Ali ona nije samo teroristička organizacija, već organizacija preko koje ide najveći deo narkotika prema Evropi, organizacija koja trguje belim robljem. Dakle, reč je o jednoj monstrum organizaciji koja je postala odjednom ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Saveznik zapadnih sila.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, to je vaše poslednje pitanje. Gospodine Najš, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: A zašto ne može da odgovori na to ako ima saznanja, gospodine Robinson?

SUDIJA ROBINSON: To nije relevantno.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospođo Maon, kao što sam već rekao, ja neću osporavati iskrenost vaših pogleda i mislim da ću biti vrlo kratak. Za početak, sećate li se odgovora koji ste dali o Račku?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pomozite nam molim vas kako bismo mogli da shvatimo proces vašeg odgovaranja na pitanja kada je reč o Račku. Da li vi sada ovde u svom iskazu kažete da je ambasador Voker na neki način inscenirao čitav incident, sukob u Račku, kako bi došlo do borbe i do pogibija?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: O Račku se mnogo diskutovalo u celoj Evropskoj uniji (European Union). Moj komitet, mislim tu na Komitet za mir na Balkanu, čuo je govornike koji su se bavili detaljima. Bila je tu jedna nemačka televizijska ekipa koja je izvestila da je bilo gašenja vatre u regiji, nemačka ili francuska, sad sam zaboravila ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Oprostite što vas prekidam. Za par minuta doći ćemo na detalje. Međutim mislim da se na moje pitanje može lako odgovoriti. Da li vi ovde kažete da je ambasador Voker inscenirao čitav incident, sukob u Račku, kako bi došlo do borbi i zatim do pogibije ljudi? Ja vas to pitam, jer ste vi, sećate se, u vašem odgovoru rekli da je Voker to aranžirao, tako ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Pa mnogo ljudi je o incidentu u Račku mislilo na taj način. Tako da ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Dozvolite mi onda da preformulišem. To je bio stav mnogih ljudi koji su došli da govore pred Komitetom za mir na Balkanu, da bi govorili o Račku, da bi govorili o televizijskom dokumentarnom filmu koji smo mi i videli uz pomoć jednog prevodioca. I to je, čini mi se, bilo mišljenje koje je tada prevladavalo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. To je u redu. To je vaše mišljenje. A sada molim vas da nam ukažete, ne na sve dokaze, nego na najbolje dokaze koje imate, a koji pokazuju da je gospodin Voker zapravo inscenirao čitav događaj?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne. Ja vas mogu samo da uputim na film i na razne komentatore.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je to film u kome gospodin Voker ide jarugom i dolazi do leševa?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Vide se i ulazni uglovi metaka i druge činjenice. Bilo je tu, kao što znate, dosta sudsko-medicinskih spornih stvari oko toga, bilo je i mnogo debata oko toga.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Pre nego što napustimo ovu temu, možete li da nam kažete, budući da smo taj film i mi gledali i videli ovde nekoliko puta, dakle možete li da nam kažete kako ste vi na osnovu tog filma mogli da zaključite da je gospodin Voker sve to inscenirao?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Pa ljudi su to zaključili.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne. Možete li da nam vi kažete, pazite, mi smo videli taj film, dakle ako je to zaključak do koga bismo i mi mogli da dođemo, mi bismo želeli da znamo kako da dođemo do tog zaključka. Recite nam molim vas kako da iz tog filma to zaključimo?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne, to ne mogu. Ali mogu da vam kažem gospodine Najs da su moja ranija iskustva sa gospodinom Vokerom kao diplomatom u jednom kriznom području bila grozna. I ja, dakle, već počinjem sa pretpostavkom da je gospodin Voker pristrasan u svemu tome.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Ali ste rekli da je on to aranžirao.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne. Mislim da sam ja povukla tu svoju izjavu da je on to aranžirao i molim vas nemojte to da ponavljate. Ja mislim da sam, ustvari, povukla izjavu i da sam rekla da su ljudi pred komitetom to rekli.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Ali gledajte, jedan alternativni pogled na Račak je možda ovakav, ne da je to gospodin Voker sve to inscenirao, nego da se nešto dogodilo i da je on malo prebrzo nekome pripisao krivicu. To je jedan drugačiji i mnogo blaži pogled.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da, svakako.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali izgleda da to nije vaš zaključak?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ja mislim, gospodine Najs, da sam ja tu negde u sredini.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste rekli da ste pratili postupak pred ovim audom. Da li ste vi to pratili kako biste mogli za nas ovde da govorite o dokazima o Račku?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam. Prihvatate pretpostavljam, da je presuda sudija koji razmatraju sporove i dokaze najbolji način da se dođe do istine?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Pa naravno. Na sudijama je da o tome odluče. Sud će sam doći do svojih zaključaka. Ja mislim da se ja, kao političar ili čovek iz NATO-a, ne moram uvek neophodno da složim sa svime što će Sud da ustanovi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Taj policajac iz vašeg kraja, vi ste rekli da se zove Ken Kolet (Ken Collet)?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste, čini mi se, i u Donjem domu rekli da se on zove Ken Kolet, ali pretpostavljam da ćete prihvatiti da se on zapravo zove Ken Korlet, K-o-r-l-e-t (Ken Corlett).

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ja sam imala njegovu vizit kartu u to vreme. Izvinjavam se, verovatno sam to pogrešno spelovala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li ste se vi sa njim sreli u Banja Luci, u fabrici metala, gde su bili i drugi političari?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Pa nisam sigurna da je to bilo u nekoj metaloprerađivačkoj fabrici. Znam da smo se sreli u tom mestu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne mogu da se zakunem da je to bilo u fabrici metala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je, naravno, bilo u Republici Srpskoj, zar ne?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I koliko je dugo trajala prezentacija gospodina Korleta pred vama?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Mislim oko jedan sat, možda i duže.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite, mi smo stupili jutros sa njim u kontak. Znali smo da ćete vi doći. Pronašli smo u zapisniku parlamenta ovo što ste vi rekli. On ne radi više tamo. Radi na drugom mestu. I on nam je poslao odgovor i ja bih želeo da vam sada pročitam taj njegov odgovor, kako bih video da li vi taj odgovor prihvatate. Prvo da počnemo sa vaše strane. Rekli ste da su oni tražili samo Srbe. Kojom nacionalnom grupom je bilo naseljeno područje u kome ste vi bili i u kom je on tada radio?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Srbima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I tamo nije bilo Hrvata i Muslimana?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: To moram da osporim, jer neki od osoblja koji su nas vodili okolo bili su Muslimani.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali ljudi koji su živeli u tom području ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Oni su živeli tamo. Nisu bili u logorima. Oni su živeli tamo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali generalno govoreći, Srbi žive u Republici Srpskoj.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I možda se radi o tome da je gospodin Korlet vama objasnio da tamo gde on radi da se tamo traganje za potencijalnim ratnim zločincima usredsređuje na srpske ratne zločine, zato jer se najverovatnije oni tamo mogu da nađu. Sada gledajući unazad, da li vam je on to tako objasnio?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne, nije. Mi smo pitali o tome kako se traže ratni zločinci i on je rekao: "Ja samo tražim Srbe". On to nama nije objasnio ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: I jedan od nas ga je o tome i ispitivao

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Izvinite?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Jedan od nas ga je ispitivao o tome. Mi smo postavljali pitanja i rekli, pa i drugi ljudi su počinili zločine, druge nacionalnosti. On je rekao: "Moja uputstva su da tražim Srbe".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je to možda bilo u situaciji kada su počeli da se izvršavaju nalozi hapšenja ljudi koji su bili imenovani kao mogući počinioci ratnih zločina?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: To morate njega da pitate.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa ja pitam vas.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: On će vam to sigurno odgovoriti. On je imao jedan spisak ljudi i on je sa mnogo samopouzdanja na to odgovorio ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ja sam to proverila sa jednim kolegom koji se tada nalazio sa nama i to pre nekoliko meseci. On se seća isto onoga čega se ja sećam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Deo prezentacije gospodina Korleta bio je o radu ovog Međunarodnog suda?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da. To je tačno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I u tom delu svoje prezentacije on je vama jasno dao do znanja da je svrha ovog Međunarodnog suda da istražuje zločine bez obzira na nacionalnost?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne. On je rekao da on traži samo Srbe.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospođo, uz dužno poštovanje, moram da vam kažem da niste u pravu.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Žao mi je što to čujem, gospodine Najs, ali ja vam to kažem. Ja sam tamo bila. Ja to ne bih ponovila pred Donjim domom. I ja pravim mnogo beležaka, imam svoje beleške ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Imate li ih sada ovde?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Sigurna sam da imam i to mogu da vam pronađem. Ja ništa ne bacam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zato što vi danas čitate iz beležaka i pitam se da li imate beleške o tom razgovoru?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne, to nemam, ali imam mnogo drugih. Ali potražiću ih, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tako da to možemo da predočimo gospodinu Korletu i da čujemo šta on kaže?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ali najvažnije je to da sam ja bila tamo, a vi niste, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Želim da malo pažljivije razmislite o tome da li je vaša razumljiva i iskrena pristrasnost u jednom smeru možda uticala na vaše sećanje, pa čak i vaše beleške o tome šta vam je gospodin Korlet rekao o funkciji ovoga Međunarodnog suda i vi ste se fokusirali jednostavno samo na delić kad je on rekao, pa mi ovde pokušavamo da nađemo srpske izvršioce.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Mislim da je to vrlo uvredljivo i bilo bi mi milije da to niste rekli.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste objasnili da se CIA infiltrirala u OEBS?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ja sam rekla da mislim da imaju velikog uticaja i zaista mislim da imaju velikog uticaja. Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja mislim da ste vi upotrebili reč "infiltrirati".

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Pa, infiltrirati, u redu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako grešim u vezi sa tim ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: U redu je.

SUDIJA BONOMI: Koliko se sećam, pitanje je bilo da li se OVK infiltrirala u OEBS, ali mislim da to nije rečeno u odgovoru.

SVEDOK MAON: Ne OVK nego CIA.

SUDIJA BONOMI: Izvinjavam se.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, rekli ste da je CIA imala uticaj na OEBS. Ja to ne osporavam, međutim želeo bih da nam date najbolji dokaz koji imate u podršku te tvrdnje?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Mislite konkretno za Kosovo?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Konkretno za Kosovo?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Razgovarala sam sa ljudima koji su bili na terenu. Generalno govoreći, razgovarala sam sa vojnicima, sa ljudima iz nevladinih organizacija na Kosovu, sa običnim ljudima koji tamo žive. Prema tome, to je bio jedan generalni utisak koji sam stekla na Kosovu. Bila bih konkretnija da sam govorila o izborima koje sam pratila za OEBS. Ali, naravno, to vas ovde ne zanima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa generalno govoreći, ćaskanje sa ljudima nam ne pomaže mnogo.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne, ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da. Ali generalno sam dakle govorila da Amerikanci generalo imaju veliki uticaj na OEBS.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Želeo bih da sada pogledamo nekoliko strana jednog dokaznog predmeta. To je, čini mi se, strana 6 iz knjige "Kako viđeno, tako rečeno" (As Seen, As Told). Pretpostavljam da vam je poznata knjiga "Kako viđeno, tako rečeno"?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da. Nemam kopiju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Odmah ćemo vam dati kopiju. Da li znate da ta knjiga ima dva dela?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U prvom delu govori se o događajima do juna, a u drugom delu o događajima posle juna.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas pogledajte stranu 6, a nadam se da poslužitelj može da stavi na grafoskop da i svi mi to vidimo. Nećemo se mnogo baviti ovom knjigom. Mislim da ćemo sada pogledati samo jednu stvar. To je strana 6, sa leve strane. Evo. Vidimo ovaj pasus koji počinje rečima: "Ograničeni međunarodnim sankcijama" i nešto niže, "velika dodatna srpska vojna pojačanja poslata su na Kosovo u maju ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Gde je to? Gde je to?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: "1998. godine."

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Izvinite, izgubila sam ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Odmah sa leve strane. Na polovini ekrana prema dole.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: "Ignorišući poslednje upozorenje evropskih vlada u junu, srpske snage počele su da koncentrišu svoje akcije u području Drenice i duž jugozapadne granice, koristeći artiljeriju, kako bi prisilili seljane da napuste svoje domove, u koje su onda ulazili, pljačkali ih i spaljivali. Humanitarne organizacije procenjuju da je 200.000 do 300.000 Albanaca isterano iz njihovih domova između aprila i septembra 1998. godine." Imate

li bilo kakvog razloga da sumnjate u tačnost ovoga kao dela priče koja se odvijala pre 1999. godine?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Znam da je ta brojka osporavana i u to vreme i od tada da ih je bilo tako mnogo. U isto vreme iznesena je tvrdnja da su postojali logori za silovanja. Kasnije se pokazalo da to nije istina, tako da ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali sad se bavimo ovom knjigom.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da. Znam da se bavimo ovom knjigom. Tu piše da su "humanitarne organizacije procenile". Ta je cifra osporena. Ja ne sumnjam da se nešto od toga i dogodilo, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ja uopšte ne sumnjam u to. Ja sam vrlo otvorena i to sigurno znate ako ste pročitali ono o čemu sam ja govorila.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možete li da mi pomognete oko sledećeg na osnovu vaših saznanja. Dakle, ako prihvatite da je postojao neki veoma veliki broj kosovskih Albanaca koje su srpske snage isterale iz njihovih domova sredinom 1998. godine, možete li onda da mi na bazi vaših širokih saznanja kažete, koje je napore vlada preduzela da ih vrati u njihove domove?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Pojma nemam. Ja znam da su neka sela spaljena. Znam da su neka srpska sela spaljena. I mislim da program izgradnje kuća traje još od onda ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: U nekim mestima dobro, u nekim lošije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ali ne znam zašto bih ja nešto trebala da znam o tome, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospođo Maon, vi ovde dolazite, kako se kaže, sa veoma širokim saznanjima. I vama je Sud dozvolio da iznosite veoma široke i ponekad veoma generalne odgovore. Vi ste nam dali vaše zaključke na osnovu tih odgovora. I zato želim da nam pomognete još jednom i da nam kažete, na osnovu svih vaših saznanja, postoji li bilo koji razlog da se veruje da je Vlada Srbije preduzela bilo kakve napore ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne znam ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da ponovo u kuće vrati one kosovske Albance koji su isterani iz njihovih kuća sredinom 1998. godine?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne znam jesu li ili nisu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Imali smo seminar u parlamentarnoj skupštini NATO. Dobili smo izveštaje sa mnogih strana. Neki ljudi su rekli jedne stvari, neki ljudi su rekli druge stvari. Ja nisam nikada negirala da su se neke od tih stvari i dogodile. To sigurno znate ako ste čitali ono šta sam govorila u Donjem domu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I mi smo, naravno, o ovom periodu čuli i od lorda Ešdauna (Paddy Ashdown). Čuli smo kako su tenkovi pucali na kuće. Vi nemate nikakvog razloga da sumnjate na iskaz poput ovoga ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ja...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zar ne?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Pročitala sam sve šta je rekao lord Ešdaun. On je došao u NATO i održao je nama jednu prezentaciju i dolazio je sve dok sam ja tamo bila. Bilo je stvari koje su neki ljudi osporavali. Bilo je stvari koje su neki ljudi prihvatili. Prema tome, to je tek nečija izjava. Ja dajem izjave, on daje izjave.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prvi dokazni predmet koji smo gledali bio je dokazni predmet 106, a sada brzo da pogledamo drugi deo tog dokaznog predmeta 106. To je dakle drugi deo i pod broje 6. Ne, ili bolje da počnemo sa brojem 3. Molim da se to stavi na grafoskop. Jeste li se dosta koristili ovom knjigom, gospođo Maon?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: O, da ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: U prošlosti mnogo. Ne skoro.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I nemate razloga da sumnjate u metodologiju ove knjige?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Mislim da nisam javno izjavljivala da sumnjam u metodologiju ove knjige.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja znam da vrlo često govorite šta ste javno izjavljivali i šta je zabeleženo. Ali mi sada ponovo želimo da pogledate stvari koje ovde pišu, i ako sada pogledamo broj 3 (iii). To je na dnu stranice. Da, ova strana. Da pogledamo paragraf pri dnu. Dakle, to je knjiga koja se bavi patnjama drugih. I odmah pri dnu piše: "U mogim slučajevima koje je dokumentovao OEBS postoje ozbiljne indikacije da su počinioci kršenja ljudskih prava bili pripadnici bivšeg UČK-a, ljudi koji su se predstavljali kao pripadnici bivše UČK-a ili pripadnici drugih naoružanih albanskih grupa. U drugim slučajevima počinioci su pripadnici srpskih naoružanih grupa. U mnogim slučajevima do sada nije bilo moguće identifikovati sa preciznošću ljude koji su odgovorni. Bez obzira koji je njihov identitet, te naoružane grupe izgleda da su funkcionisale na organizovan način i da su imale neku vrstu hijerarhije, komande i kontrole". To je, dakle, period posle juna. Na osnovu vaših saznanja i iskustava, mislim da ste nam vi rekli da ste i bili tamo na licu mesta, da li vam se čini da je to otprilike ispravno?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Mislite na zaključke do kojih je došao OEBS?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U ovom paragrafu.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: U ovom određenom paragrafu? Pa ja to jednostavno ne mogu da znam, gospodine Naj.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali vi ste ovde vrlo generalno odgovarali da su bombe bile najvažniji uzrok ovoga i onoga i ko je šta radio. I sada, molim vas, ako pogledate stranu 7 videćete da je ovo uvod koji je napisao doktor Kušner sa kojim ste išli na vaše misije. Imate li razloga da sumnjate u njegov integritet?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Ostajemo na istoj stranici, ali sada sa leve strane, to je strana 6 ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Gospodin Kušner je bio od velike pomoći ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: ... komitetu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Ako pogledamo sa leve strane, evo da se podsetimo kako su pripremljene ove knjige. Tu piše: "Stvari se menjaju. Nije primereno praviti poređenja sa vremenom pre ili posle rata. U to vreme i tokom gotovo jedne decenije postojala je sistematska politika aparthejda, statusa nižih ljudskih bića ili barem statusa niže ljudske zajednice za Albance na Kosovu. To danas više nije slučaj". A sada rečenica zbog koje vas i pitam: "Možda se danas situacija čini jednako lošom za Srbe ili Rome koji žive u strahu i koji ne mogu slobodno da se kreću ili koji moraju da pronađu način da zaštite svoju decu, ali to više nije zvanična politika. Sve strane na Kosovu, svi rukovodioci i Srbi i Albanci izrekli su svoje stavove u prilog višenacionalnog društva". Dakle, vidimo sada deo dokaza Tužilaštva i vidimo da je nešto napisano o istoriji i o zabrinutosti Srba i Roma. Vi ćete se složiti da su Srbi i Romi tada živeli u strahu?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam.

SUDIJA ROBINSON: Idemo sad na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Nastavite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospođo Maon, pričali ste nam kako ste pratili ovo suđenje i kako je po vašem mišljenju optuženi jedini koji je pokušavao da sačuva Jugoslaviju. Da li znate o svedočenjima i dokazima koji pokazuju da je on pristajao i na odlazak Slovenije i na odlazak Hrvatske?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Mislim kada je shvatio da je to svršen čin, da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možete li nam reći koje je to svedočenje i koji su to dokazi?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Izvinite, nisam vas čula.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na koje svedočenje i dokaze se oslanjate kada kažete da je on jedini pokušavao da sačuva Jugoslaviju?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Mislim da kada se Slovenija otopila i kada je tamo ušla Jugoslovenska narodna armija, a ja sam sa našim komitetom išla u Sloveniju i razgovarala sa ljudima, Jugoslovenska narodna armija je oslikana kao zlotvor samo zbog toga što je pokušavala da očuva državu koja je bila jednina legitimna država, Jugoslavija ili federacija država koje čine tu zemlju. Ja sam videla jedan video snimak koji pokazuje kada su naoružane grupe iz Slovenije ubile neke vojne obaveznike, tada su se te naoružane grupe već formirale u Sloveniji. I tek tada su Hrvatsku priznale moćne zapadne zemlje. Mislim da je optuženi tada, mada nemam sve dokumente ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospođo Maon, vi dajete veoma široke tvrdnje i izjave i hoćete li da mi kažete na šta se oslanjate? Da li, na primer, znate za telefonske razgovore između ovog optuženog i Karadžića pre odvajanja tih republika gde se vidi da se on slaže da se to dogodi?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Mislite na Karadžića, bosanskog ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: ... Srbina?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Mislim da smo govorili o Sloveniji, izvinite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Razgovori, da li znate za te razgovore između ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne. Ne znam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne znate? Onda vas neću time više zamarati. Vi možete nešto da nam kažete o Kontakt grupi (Contact Group) pošto je to u suštini bila politička aktivnost. Ako pogledamo neke od dokaznih predmeta koji su prihvaćeni, pre svega dokazni predmet 791, tabulator 1, šta znate o Kontakt grupi kao takvoj?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Možete li, Mogu li da vidim ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Upravo ću vam dati dokument. Šta znate o Kontakt grupi? To nam je važno.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Mislim da se Kontakt grupa trudila da pomiri strane. To je organizacija ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ko je bio u toj Kontakt grupi?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Molim?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ko je bio u toj organizaciji?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Kontakt grupi?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Sada?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne. U to vreme.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Nisam sigurna dok ne pogledam ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako pogledate taj dokument koji je sada pred vama, možda to niste znali, ali samo pogledajte, dokument pokazuje da su u Kontakt grupi bili ministri inostranih poslova iz Francuske (France), Nemačke (Germany), Italije (Italy), Velike Britanije, Sjedinjenih Američkih Država i Ruske Federacije. Da li ste to znali?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da. Znala sam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa da počnemo od toga. 24. septembra 1997. godine, i to ide suprotno vašoj tvrdnji da su svi ti pregovori bili lažni zbog toga što je unapred postojao neki plan da se Jugoslavija bombarduje. Pogledajte na dnu te strane. To je septembar 1997. godine, kaže se: "U vezi spora o statusu Kosova odluka zemalja Kontakt grupe je jasna, mi ne podržavamo nezavisnost. Mi ne podržavamo održavanje *status quo*. Mi podržavamo jedan ojačani status Kosova unutar Savezne Republike Jugoslavije". Da li se sećate da je to bio stav Kontakt grupe u to vreme?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Gospodine Najs, to je 1997. godine. Da, sećam se da je to bio stav.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je bilo ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ali ako ćete da me ispitujete o dokumentima idući unazad u 1997. godinu, mogu li da dobijem par minuta da pogledam to.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Naravno.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ja sam bila u kontaktu sa ruskom delegacijom. Imala sam mnogo kolega u ruskoj delegaciji i mislim da je taj pogled na Kosovo bio pogled koji su svi delili u to vreme. To je bilo opšte mišljenje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pitao sam vas da li ima nešto lažno ili licemerno u ovom izrazu njihovih namera?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Da pogledamo sledeći dokument. To je dokazni predmet 791, tabulator 8. Proći ćemo neke od njih pošto nemamo puno vremena. Jedan je od 8. jula 1998. godine i Rusija je potpisala ovo, Ruska Federacija. I ako pogledamo na grafoskopu, sledeća strana molim vas gospodine Nort. Hvala, to je to, posle uvoda: "Kontakt grupa sastala se u Bonu (Bonn) 8. jula 1998. godine, sagledala je situaciju". Onda idemo na drugi pasus: "Opšta situacija na Kosovu je i dalje napeta. Kontakt grupa je konstatovala sa velikom zabrinutošću da uprkos velikim naporima koje su preduzeli članovi Kontakt grupe, perspektiva mirnog rešenja se udaljila od poslednjeg sastanka Kontakt grupe u Londonu 12. juna 1998. godine. Iako je glavna odgovornost za situaciju na Kosovu na Beogradu, Kontakt grupa priznaje da oružane grupe kosovskih Albanaca na Kosovu takođe snose izvesnu odgovornost da se izbegne nasilje i sve oružane aktivnosti". I dodaje se: "Nasilje je nedopustivo i neće rešiti problem". Shvatam da možda prvi put vidite ovaj dokument, i naravno, ovo je samo jedan deo tog dokumenta, ali da li imate nekih razloga da sumnjate da je to u suštini jedan tačan izraz njihovog političkog stava u sredini jula 1998. godine?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Otprilike u ovo vreme gospodin Rubin je dao tu izjavu o kojoj ste govorili, uspeali smo da je nađemo, to će biti novi dokazni predmet. To je 3. avgust 1998. godine. Da li je to tačan datum?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Nećemo čitati ceo njegov izveštaj sa pres konferencije, na kojoj je bio Džejms Rubin, predstavnik Stejt dipartmenta. Da li je to to oko čega ste bili zabrinuti?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ja sam čitala jedan novinski izveštaj. I taj novinski izveštaj imam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako pogledamo drugu stranu, nemamo vremena za sve, ali ako pogledate drugu stranicu, negde oko sredine, gospodin Rubin odgovara na postavljeno pitanje da li će biti posrednika. Gospodin Rubin odgovara i kaže: "Naravno, ima poteškoća", to je sledeći pasus, "teško

je organizovati te aranžmane". Moramo to malo da pomerimo sledeći paragraf. Hvala. "Teško je organizovati te aranžmane. To je to čime se sad ambasador Hil (Christopher Hill) bavi. Mi verujemo da je jedna od teškoća, primarna teškoća, je direktno rezultat ofanzive srpskih snaga. Veoma je teško da se albanska strana organizuje u kontekstu pregovora kada paralelno teku te srpske ofanzive zbog kojih se iseljavaju desetine hiljada ljudi". To je jedan rezime, tako da svi vide i svedokinja i optuženi. Pominje se humanitarna katastrofa, ali mene to ne zanima. Hteo bih nešto drugo da nađem, dalje na dnu strane i želim da privučem pažnju Suda kako bi to našli. Dalje prema dole. Malo dalje, molim vas. To je to. Gospodin Rubin odgovara: "Što se tiče NATO-a da kažem sledeće i nadam se da dobro predsednik Milošević ovo razume, NATO je sada odobrio seriju planova za upotrebu vojne sile po ovom pitanju. Generalni sekretar je zatražio dalje usavršavanje ovih početno odobrenih planova" i kaže dalje: "Mi očekujemo da će se dalje raditi na usavršavanju ovih opcija i da će taj rad teći veoma, veoma brzo". I sledeći paragraf, pitanje: "NATO je odobrio nekoliko vojnih stvari. Možete li da nam kažete, da nam približite o kojim stvarima je reč?" Gospodin Rubin odgovara: "Ja ne idem u detalje vojnog planiranja. To nije naš posao u Stejt Dipartmentu. Ono šta je bitno to je da je sada NATO odobrio nekoliko planova za slučaj da, i to je bitno". Da li je to pres konferencija na koju se to odnosilo?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Mislim da može da bude. Ali ja sam se pozivala na novinski izveštaj, a nisam videla ovaj dokument.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači gospodin Rubin je objasnio da su to planovi za slučaj da, za određeni slučaj, za određenu situaciju ukoliko ona nastane?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Samo da proverim. Hoću da budem siguran da li je ovo jasno. U prošlosti vi ste optuživali ovu kancelariju Tužilaštva da je tvorevina NATO-a. Možda još uvek tako mislite ili ako ste razmislili, možda ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne. Ne. To je nešto što bih opet potpisala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U tom slučaju bih vam sugerisao da ovde naše Tužilaštvo i ustvari ovaj Sud nije posebno zainteresovan kako su se događaji razvijali, nas jednostavno zanima kako su zločini počinjeni dok su se stvari

razvijale na način kako su se razvijale. Da li prihvatate da je to pozicija ovog Tužilaštva?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Prihvatam to, ali ja sam govorila o Sudu i o osnivanju Suda kada sam govorila da je to Sud NATO-a.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. U tom slučaju vratiću se na ono šta sam ranije počeo. Ti planovi za eventualno delovanje, u svetlu okolnosti kako su tada ocenjene ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Gde smo sada?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je dokument koji upravo gledamo. U avgustu 1998. godine u svetlu planova za nepredviđene situacije, a prema okolnostima koje su procenjene u to vreme, bila bi sasvim podesna stvar za NATO da deluje, zar ne? Ja nisam ovde da iznosim argumente u korist NATO, ali vama tvrdim da je jedna od mogućnosti i vi ćete mi reći šta mislite o tome? Napraviti planove za nepredviđene situacije sasvim je prihvatljivo?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Pa ako pretpostavite da je delovanje NATO zakonito, onda da, međutim ja tako ne mislim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zakonitost ili nezakonitost te odluke je nešto na šta ćemo doći kasnije, ali posao NATO-a je inače da pravi planove za eventualne situacije. Tu nije ništa pogrešno ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: To je u suprotnosti sa njihovom poveljom i to je suprotno njihovim pravilima čak i kad prave takve planove za eventualne situacije koje će nastati ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Shvatam ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: ... Da bombarduju jednu zemlju koja im nije učinila ništa loše.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Osim ako ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Povelja NATO je vrlo jasna.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Ako je potrebno, onda ćemo naći Povelju NATO i potvrditi taj stav, pošto je gospodin Rubin ovo javno izjavio. Upravo tako. Časni Sude, možemo li ovo da uvedemo u dokazni materijal? Svedokinja je potvrdila i takođe je rekla da je to videla na pres konferenciji, u štampi, izvinjavam se.

SUDIJA ROBINSON: Prihvata se.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet 969.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da se vratimo na dokumenta Kontakt grupe i da pogledamo dokazni predmet 791, tabulator 9. Ponovo, vi nam možete potvrditi pošto ste radili u Parlamentu, kada se pojavi neki dokument ispod koga se potpisalo šest ministara inostranih poslova, uključujući i materijal koji leži u osnovi tog dokumenta, ti dokumenti su dostupni i vladama, ne samo članovima parlamenta, je li tako?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači oni su imali pristup i obaveštajnim podacima koji nisu bili dostupni javnosti ili članovima parlamenta?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da. I mislim da sobzirom na nedavne događaje treba da budemo vrlo oprezni kada uzimamo obaveštajne podatke koji nisu 100 posto pouzdani. Obaveštajna služba može biti jako teška.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znam tačno o čemu govorite, gospođu Maon ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I nastavice sa ovim argumentom. Ali pitanje je u tome, da li su oni imali druge podatke osim onih koji su dostupni celoj javnosti. I jedan takav vidimo od 22. januara: "Članovi Kontakt grupe sastali su se u Londonu 22. januara da diskutuju o teškoj situaciji na Kosovu. Ponovo su potvrdili svoje zalaganje da se nađe političko rešenje za tekuću krizu i svoju odlučnost da pojačaju svoje napore u tom smeru. Kontakt grupa bezrezervno osuđuje pokolj Albanaca u Račku od 15. januara. Svi članovi Kontakt grupe izrazili su svoje zgražavanje nad ovim činom, ovim masovnim ubistvom" i tako dalje. Oni takođe osuđuju odluku vlade da odbije vizu sudiji Luiz Arbur (Louise Arbour). Ako uzmemo ovu izjavu predstavnika šest vlada, imate li neke razloge da sumnjate u to da oni deluju *bona fides*?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne. Oni su prihvatili. Ja ne sumnjam u njihov integritet, niti ga prihvatam. Ja samo kažem da smo mi slušali razne govornike koji su nam predočavali ono što se smatra dokazima. Ja sam bila krajnje skeptična oko toga, možda je to zbog toga gospodine Najs, što sam

ja imala o gospodinu Vokeru takvo mišljenje zbog njegovih prethodnih aktivnosti. Možda se radi o tome. Možda ste vi u pravu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Da pogledamo jedan od poslednjih dokumenata iz ove serije. To je dokazni predmet 791, tabulator 11. Pre toga je bio dokazni predmet 791, tabulator 9. Sad je dokazni predmet 791, tabulator 11, od 23. februara. U paragrafu 2 stoji, "Ministri su konstatovali istorijsku prirodu konferencije u Rambujeu kojom je započet proces na osnovu principa i osnovnih elemenata koje je prihvatila Kontakt grupa 29. januara, okupljajući one koji su dugo bili podeljeni dubokim i teškim neslaganjima. Ovo su bili kompleksni i teški pregovori, kao što smo i očekivali. Značajni naponi koje su uložile sve strane, kao i zalaganje naših pregovarača Hila, Petriča (Wolfgang Petritsch) i Majorskog (Boris Majorsky) doveli su do konsenzusa o značajnoj autonomiji Kosova, uključujući mehanizme za slobodne i fer izbore, demokratske institucije koje bi upravljale Kosovom, zaštita ljudskih prava i pripadnika nacionalnih zajednica". Imate li razloga da sumnjate da su se iskreno nadali ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I onda da pogledamo paragraf 6 na dnu. Molim vas gospodine Nort, paragraf 6? U paragrafu 6 stoji: "Mi izražavamo našu spremnost da i dalje radimo zajedno, da pronađemo rešenje koje će zadovoljiti sve legitimne ambicije i teženje svih ljudi koji žive na Kosovu. Samo takvo rešenje može da stvori uslove u kojima će moći da se izbegne humanitarna katastrofa". Nemate razloga da sumnjate u iskrenost ovoga, čak i ako po vašem mišljenju, nisu bili u pravu, zar ne?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne slažem se sa tim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne slažete se?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne slažem se da je pretila humanitarna katastrofa. Ja sam već rekla u mnogo prilika, slažem se sa onim što su mi rekli verifikatori sa kojima sam razgovarala na terenu, a to je da treba da se udvostruči broj verifikatora. To je bilo samo dve, tri nedelje pre bombardovanje, pre nego što je počela agresija protiv Jugoslavije. Ja ne moram da se složim da je pretila humanitarna katastrofa, zar ne?

SUDIJA BONOMI: Gospodine Najs, molim vas pomozite mi oko faktičke situacije ovde. Da li je to pošto su propali pregovori u Rambujeu?

TUŽILAC NAJS: Mislim da je to negde u sredini ...

SUDIJA BONOMI: Ovo je u sredini?

TUŽILAC NAJS: Da. Mislim da je to između Rambujea i Pariza.

SUDIJA BONOMI: U redu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi znači znate postupak na ovom Sudu, znate kakvi su dokazi predloženi i jedan od ovih ambasadora, Petrič, nam je rekao da je došlo do promenu u predstavnicima kada se došlo do Pariza, jer je Ratko Marković koji je imao konstruktivan prilaz, zamenjen Milanom Milutinovićem koji je na sve govorio "ne" i to je izgledalo kao da je bilo po instrukcijama ovog optuženog. Da li ste pregledali svedočenja ambasadora Petriča?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Nešto od toga sam videla, da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li imate razloga da sumnjate u njegovu ocenu da je došlo do promene ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Pa ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U stavu srpskih pregovarača u Parizu?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne. Ne. Isto tako nemam nikakvog razloga da prihvatim njegovu procenu?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa on je bio tamo, a vi niste, zar ne?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da. Ja nisam bila tamo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi niste bili tamo?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I vi ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Vi ste sumnjali u ispravnost mojih reči kada se radilo o nečemu kada sam ja bila prisutna, a vi niste.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Samo još par stvari. Samo minut. Daću vam još jednu priliku da pogledate jedan ili dva dokumenta i biću veoma kratak. Vi ste bili u Makedoniji tri nedelje pre bombardovanja?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali niste bili ni u jednom kampu ni u Makedoniji, ni u Albaniji, ni, pretpostavljam, u Crnoj Gori u periodu od mart do juna 1999. godine?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Bili smo u jednom kampu u Makedoniji. Bio je skoro prazan ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Razgovarali smo sa nekoliko ljudi. Nije bilo iznenađujuće što su ljudi napustili to područje, ako su imali neko prevozno sredstvo, stariji ljudi, jedna ili dve velike porodice.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U kom mesecu je to bilo?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Pa, oni su vrlo brzo posle bombardovanja vraćeni ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači to je bilo posle prestanka bombardovanja?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To me samo zanima. Znači niste intervjuisali nikakve izbeglice koje su upravo prešle granicu u to vreme?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li znate knjigu koja se zove "Po naređenima" (Under Orders)?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Neverovatno. Da li znate za ovu knjigu "Po naređenjima"?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne. To je knjiga koju je priredio Hjuman rajts voč (Human Right Watch). I to je još jedna knjiga koja se sastoji od svedočenja žrtava i svedoka, očevidaca. Znači niste je videli?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne. Ali smo imali predstavnike *Human Right Watch* u našem Komitetu. Oni su bili naši govornici nekoliko puta ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: I pre i tokom i posle ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: ... bombardovanja. Tako da sam možda i videla, ali ne mogu da se setim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Samo još jedan dokument. To je dokazni predmet 795, tabulator 16. Želim da čujem zašto vi sa svojim iskustvom političara imate nekih sumnji u pogledu ovih dokumenata. Znači ovo je 3. oktobar 1998. godine. Malo je datum odsečen, ali imate moju reč da je to tačno. To je izveštaj Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija u skladu sa Rezolucijom 1160 (UN Security Council Resolution 1160). Ako okrenete sledeću stranu generalni sekretar daje svoj izveštaj u kome govori o sukobima na Kosovu i kaže sledeće: "Borbe na Kosovu su se nastavile nesmanjenim intenzitetom ... "

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Gde je to?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Izvinite, ovde smo.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: "Bezbednosne snage Jugoslavije su vršile ofanzive u raznim delovima Kosova, uključujući Likovac (Likofc), Glogovac (Glogofc) ... "

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ja sam videla ovaj dokument.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Videli ste?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Jesam. Mislim da imam kopiju tog dokumenta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: "U nedelji posle donošenja ove rezolucije 23. septembra 1998. godine snage su u stvari još pojačale svoje operacije,

započinjući još jednu ofanzivu u regionu Drenice (Drenice) i u trouglu Suva Reka (Suhareke) - Štimlje (Shtime) - Uroševac (Ferizaj). One su dovele do toga da je iseljeno još 20.000 ljudi. Sličnu operaciju srpske snage bezbednosti izvele su i u prizrenskoj regiji. Napadi su nastavljeni 28. i 29. septembra, suprotno izveštaju srpskog predsednika vlade Mirka Marjanovića, da su operacije protiv pobunjenika okončane." Imate li nekih razloga da sumnjate u paragraf broj 5 ovog izveštaja koji je pripremao generalni sekretar?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. A dalje, u paragrafu broj 6 piše da je: "29. septembra savezni ministar za inostrane poslove Živadin Jovanović me je uverio da se vojska vratila u svoje stalne kasarne. Prema najnovijim izveštajima, vojne snage su se povukle iz Drenice i Prizrena (Prizren). 1. oktobra i verifikatori konstatuju da je smanjena aktivnost snaga bezbednosti, međutim sekretarijat još uvek dobija informacije da je oružana prisutnost vladinih snaga veoma značajna i da se nastavljaju operacije specijalne policije". Da li sumnjate u ovo?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne. Šta god.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Samo još jedan paragraf, ako možete da nam date svoje mišljenje. U paragrafu broj 7 on kaže: "Naročito me brine to što su civili izgleda postali glavna meta u ovom sukobu. Borbe na Kosovu dovele su do masovnog iseljavanja civilnog stanovništva, velikog razaranja sela i sredstava za život kao što je dovelo i do dubokih trauma i do očajanja izbeglica. Mnoga sela su uništena granatiranjem i paljenjem. Postoji zabrinutost zbog toga što je neproporcionalna upotreba sile i delovanje snaga bezbednosti imalo za cilj da terorišu i potčine stanovništvo, što je kao jedna kolektivna kazna koja treba da ih nauči kakva je cena za podržavanje kosovskih albanskih paravojnih formacija, da je ta cena prevelika i da će biti još veća u budućnosti". Da se zaustavimo ovde na trenutak. Ovo je vrlo pažljivo sročena izjava. Kaže se da stradaju civili i to zbog toga što podržavaju OVK-a. Da li se to poklapa sa vašim shvatanjem?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da. I mi smo prošli kroz slično iskustvo u Severnoj Irskoj, kao što znate, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, dalje se govori da: "Srpske snage bezbednosti traže da im se preda oružje i da upotrebljavaju teror i nasilje protiv civila da bi ih naterali da se iseke iz svojih kuća i da žive kao izbeglice

i da to predstavljaju kao odvajanje civila od boraca OVK i da ta taktika uključuje granatiranje, zatvaranje ljudi, pretnje smrću i tako dalje.“ Vidite, ovo je bilo u oktobru 1998. godine. Ima li razloga da sumnjate u ovo?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne. Nikad nisam sumnjala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala vam. Naravno, mi se ovim materijalom bavimo već mnogo godina. Časni Sude, ukoliko će svedokinja i dalje da odgovara u ovom duhu, ja bih hteo da pogledamo paragraf broj 16. Gospodine Nort, možete li nas vratiti na paragraf 16, to je nekoliko strana napred, gde vlada tvrdi da izbeglice moraju da se vrate svojim kućama i da će se založiti da se olakša proces povratka, otvarajući centre za izbeglice oko Kosova.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja mislim da vi o tome niste znali ništa kada sam vas pitao ranije, zar ne?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: O ponovnoj izgradnji kuća?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ali ja imam taj dokument. Ja sam pročitala taj dokument.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu.

SUDIJA KVON: Koji je broj tog dokaznog predmeta?

TUŽILAC NAJS: To je dokazni predmet 795, tabulator 16.

SUDIJA KVON: U transkriptu piše da je to dokazni predmet 791, zato vas pitam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako imamo vremena samo da pogledamo još jedan dokument i da mi date svoj komentar. To je dokument iz iste serije, to je dokazni predmet 795, tabulator 22. I mislim da verovatno nemam šta dalje

da vas pitam, osim jednog detalja. Vidite da je to još jedan izveštaj Saveta bezbednosti od 12. novembra 1998. godine?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: To je posle sporazuma, da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim da odmah okrenemo aneks, strana 14, gornji levi ugao. I ovde pri vrhu se objašnjava period od prethodnog izveštaja, a na vrhu piše: "Period od prethodnog izveštaja okarakterisan je relativno mirnim stanjem, sporadičnim borbama širom Kosova" i zatim pri dnu se govori, "situacija sa civilnim stanovništvom prema navodima Visokog komesara za izbeglice Ujedinjenih nacija (UN HCR, United Nations High Commissioner for Refugees), nastavljanje akcija srpske policije i vojske protiv uporišta OVK-a prisililo je, kako se procenjuje, 300.000 ljudi da pobegnu iz svojih domova. Od toga je 200.000 raseljeno unutar Kosova, a procenjuje se da je još uvek 50.000 tih raseljenih unutar Kosova žive pod vedrim nebom. Strah je i dalje glavni faktor koji sprečava njihov povratak". Vi još uvek nedvosmisleno tvrdite ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da su te brojke preuveličane.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Rekla sam da nije bilo tako mnogo i da su brojke preuveličane.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mene više brine vaša čvrsta tvrdnja. Ja uopšte ne sumnjam da vi zaista imate takvo mišljenje. Mene zanima to što ste vi rekli o tome, da karakterisati taj problem kao humanitarnu katastrofu bi bilo neprikladno. Ako je generalni sekretar u pravu, i ako zimi imamo 200.000 raseljenih, od toga 50.000 živi pod vedrim nebom, zar ne mislite da je vaše možda kategorično odbijanje naziva "humanitarna katastrofa" nešto što bi trebalo promeniti?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koliko bi ljudi moralo da bude ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ja mislim da je i jedan previše, ali mislim da je ova brojka sigurno preterana ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Bilo je mnogo osporavanja i diskusija sa drugim ljudima u to vreme o tome.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospođo Maon, ako pretpostavimo da su te brojke tačne, zar mislite da 200.000 raseljenih, 50.000 živi na otvorenom, da bi u tim okolnostima bilo dovoljno za strahovanja o predstojećoj humanitarnoj katastrofi?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da su brojke tačne, bilo bi ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ali ja osporavam da su tačne. Ja mislim ako bi vi bili u pravu da je tako mnogo ljudi živelo na otvorenom, da bi hiljade od njih bili ranjeni ili umrli, pogotovo kad je reč o tome da je bila zima.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I da pogledamo priliv izbeglica. Tu još piše, "13. oktobra UNHCR je rekao da u Albaniji (Albania) ima 20.500 od kojih je 7.000 u Tropoji (Tropoje). Za vreme perioda kada je izveštavano, takođe jedan broj izbeglica odlazi u Albaniju preko Crne Gore. Da li znate nešto o tome?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Samo znam da sam posetila neke od tih ljudi koji su bili u kampovima i to su bili raseljeni ljudi koji se nisu vratili na Kosovo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I ni u jednom trenutku vama niko nije dao nikakva objašnjenja, ni neko od vojnih vođa, ne mislim neopodno na ljude na samom vrhu, nego srednje rangirani ljudi, koji su komandovali srpskim operacijama koje su dovele do proterivanja tih ljudi?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači vaš Komitet nikada nije imao u rukama dokumente koji objašnjavaju kakav je to stvarno bio plan?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Koji plan?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa kao što znate, kad vojska kreće u akciju, onda generali i pukovnici i drugi imaju neke planove, imaju naređenja šta da rade ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Mislite naređenja Vlade?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa tako bi trebalo da bude, ali možda ponekad se nekim stvarima može ući u trag samo do nekog organa za koji nismo

sigurni šta je. Ali vi, znači, nikada niste videli nijedno od tih naređenja i planova, zar ne?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Vojske Jugoslavije? Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ili, nema veze. Da. Jedan detalj, uzgred budi rečeno, Kragujevac gde ste vi bili ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Tamo gde je fabrika "Zastava"?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tačno.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste svesni da je to, ja nisam naročito zainteresovan, ali sam proverio. Da li ste svesni da u sastavu fabrike postoji veoma velika vojna komponenta koja proizvodi oružje?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da. Išli smo u fabriku oružja. Oni su bili veoma ponosni na to. Tamo proizvode i lovačke puške i tako dalje i oni su svetski poznat proizvođač. Ne znam mnogo o tome, ali sam to prihvatila. Međutim, ironija je da to nije bombardovano.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prihvatate da niko ne želi rat i da, dobro. Nije važno. I konačno, vi ste rekli, a i videli smo neke od dokumenata pre i tokom pregovora, dakle rekli ste da je cilj Amerikanaca bio da njihove snage dođu na teritoriju. Da li je to tačno?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na koju teritoriju?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Pa na teritoriju bivše Jugoslavije. Bilo gde gde bi mogli da imaju bazu. I mislim da sad tu ambiciju ponavljaju širom bivšeg Sovjetskog saveza i svakako sada i na Bliskom Istoku (Middle East).

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znae li koje su sadašnje međunarodne namere Srbije?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Srbije?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne znam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da se pridruži ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da se pridruži Evropskoj uniji?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da se pridruže Evropskoj uniji. I da pošalju posmatrače u NATO.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Naravno, za to postoje razne prepreke. Na primer, hapšenje nekih ljudi koje traži ovaj Sud. Ali ukoliko oni to urade, hoće li to biti isti cilj kao i da imaju Amerikance na svojoj teritoriji ili će to biti nešto drugo?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Izvinjavam se. Možete li da ponovite pitanje?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Ako oni to urade ...

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Moj ekran više ne radi iz nekih razloga.

SUDIJA ROBINSON: Molim da se to sredi.

SVEDOK MAON: Molim?

SUDIJA ROBINSON: Ne, ne. Govorim poslužitelju.

SVEDOK MAON: U redu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, ako će se oni na kraju pridružiti Evropskoj uniji i postati članica NATO-a, to izgleda da nije onaj isti cilj koji ste vi opisali, a to je da je cilj da Amerikanci imaju svoje snage na njihovoj teritoriji

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Pa prvo trebamo da sačekamo i da vidimo hoće li se zatvoriti kamp "Bondstil" (Bond steel).

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da je to nešto što treba da se dogodi u budućnosti i da ne možemo da špekulišemo o tome.

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ja samo znam da Amerika ima nameru da ima baze širom bivšeg Sovjetskog Saveza, uključujući i bivšu Jugoslaviju.

TUŽILAC NAJS: Hvala vam, gospođo Maon.

SUDIJA ROBINSON: Imate li dodatnih pitanja gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Samo par pitanja ...

prevodioci: Mikrofon molim.

DODATNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospođo Maon ...

SUDIJA KVON: Mikrofon.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekao sam samo par pitanja. Gospođo Maon, vama je ovde predočen neki dokument Kontakt grupe od 8. jula 1998. godine. Na kraju tačke 2 stoji rečenica koju ću pročitati u celini, jer ima samo dva reda: "Kontakt grupa naglašava da osuđuje nasilje i akte terorizma za političke ciljeve bez obzira odakle dolaze". Ko su bile terorističke snage, što oni kažu, bez obzira od koga dolaze, na Kosovu, tada i oduvek? Ko su ti koji su bili nosioci tih akata terorizma za političke ciljeve?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. Gospodin Najs je govorio o tome da je Kontakt grupa bila jedinstvena, a ja ću se poslužiti samo ovim izvodom iz stenograma Rubina koji vam je takođe ovde predočen i to sasvim kratko. On je govorio o vojnim planovima i tako dalje i na samom kraju pošto ga pitaju, on kaže: "Pretpostavljam da se ...

prevodioci: Prevodioci mole referencu za dokument.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Pretpostavljam da se nećete iznenaditi da nam je odavno bilo jasno da Rusi ne podržavaju tu opciju", misleći na vojnu opciju. Dakle, da li vam je poznato da su se Rusi protivili svakoj vojnoj opciji?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Da, naravno i oni su to sasvim jasno rekli u komitetima NATO-a.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa da li se onda može tvrditi da je Kontakt grupa bila jedinstvena u pogledu svog stava prema onome šta je trebalo da se događa?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Mislim da je Kontakt grupa u to vreme nastojala da bude nepristrasna. Ali to je teško ukoliko očekujete da budete nepristrasni i prema terorističkoj grupi, iako ja, naravno, uvek osuđujem nasilje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodin Najs vam je ovde objašnjavao kako je u Pariz došao da pregovara u tom delu pregovora Milan Milutinović. Samo da vas podsetim, Milan Milutinović je bio u to vreme predsednik Republike Srbije. Da li smatrate, kao političar, da je nešto nenormalno ako predsednik Republike Srbije dođe da učestvuje u pregovorima koji se tiču Kosova i Metohije koji je deo Republike Srbije?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ništa čudno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. Gospodin Najs je rekao da su vaši razgovori koje ste vodili i koje ste ovde pominjali u ilustrovanju stavova do kojih ste došli, bili ćaskanje. Da li vi svoje razgovore možete da okarakterišete kao ćaskanje ili su to bili ozbiljni, produbljeni razgovori sa vašim sagovornicima?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Danas? Jutros? Danas?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa gospodin Najs je u unakrsnom ispitivanju rekao, pošto ste govorili o razgovorima koje ste vodili na Kosovu i u drugim mestima da takvo ćaskanje mnogo ne pomaže. Pa da li ste vi svoje razgovore shvatali kao ćaskanje kad ste išli u te posete ili ste ih smatrali ozbiljnim poslom?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I na kraju samo još jedno pitanje gospođu Maon. Gospodin Najs je rekao da ste pristrasni. Da li ste vi pristrasni?

SVEDOK MAON – ODGOVOR: Ne, nisam. Ja tražim miroljubivo rešenje, a ne bombardovanje i rat. I takođe veoma mi je stalo da kad dođe do građanskog rata da se za to ne okrivi samo jedna strana. Tako da pretpostavljam da sam ja tražila istinu prilikom svih tih mojih poseta i kad sam se susretala sa svim tim ljudima. Kad je pak reč o ćaskanju ili o razgovoru, kako da prikupite dokaze o tome šta se dešava, osim ako ne razgovarate sa ljudima i čujete razne poglede o svim tim stvarima i na osnovu toga pravite zaključke. To radi i ovaj Sud, to rade i političari i ne moraju neophodno da dođu do istih zaključaka.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, da se ne bi smatralo da sam ja pogrešno okarakterisao ono šta je rekla gospođa Maon, ja jesam upotrebljavao reč "ćaskanje", i to se onda odnosilo samo na to da je gospođa Maon u transkriptu na strani 78, šesti red, takođe upotrebila tu reč kad je opisivala svoje razgovore.

SUDIJA ROBINSON: I u transkriptu se vidi da je ona odgovorila "ne" na pitanje gospodina Miloševića, "Da li ste smatrali da se radilo o ćaskanju kada ste imali te razgovore. Da li ste vi svoje razgovore smatrali ozbiljnim poslom?"

SVEDOK MAON: Da.

SUDIJA ROBINSON: Nije važno. Vi ste to rekli, ali nije ušlo u transkript.

SVEDOK MAON: Da. Hvala, gospodine Robinson. Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala, gospođa Maon. Nemam više pitanja, gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospođa Maon, ovim je vaše svedočenje završeno. Hvala vam što ste došli da svedočite pred ovim Međunarodnim sudom. Sada možete da idete.

SVEDOK MAON: Hvala.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Kej, Pretresno veće će odobriti zahtev koji ste postavili. Neće se raditi sledeće nedelje, pri tome imamo na umu ono šta ste vi naveli. Gospodin Bulatović će tek u utorak stići u Hag. To je svjedok od velike važnosti za odbranu gospodina Miloševića i samo zbog zdravstvenih problema u njegovoj porodici on može da doputuje tek u utorak. Takođe primamo na znanje i činjenicu da postoje i drugi problemi sa drugim svedocima i njihovim dovođenjem pred Sud. Međutim, moram da kažem da je ovo jedna vanredna situacija i ne treba je shvatiti kao presedan. Pretresno veće očekuje da u buduće gospodin Milošević ima spremne svedoke da svedoče u ono vreme koje je on odredio.

ADVOKAT KEJ: Hvala lepo, časni Sude.

SUDIJA ROBINSON: Prema tome, sada smo završili sa radom. Nastavljamo u utorak 14. marta u 9.00.

Fond za humanitarno pravo